T.C.

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI

HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YENİLEVENT/İSTANBUL

GÜVENLİKSELLEŞTİRMEDE YAZILI BASININ STRATEJİK İLETİŞİM BAĞLAMINDA KULLANILMASI: NEW YORK TIMES ÖRNEĞİ

STRATEJİ VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Cansın ÖZEL

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Murat ÖZGEN

İSTANBUL – 2012

(BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR.)

TEZ TANITIM FORMU

TEZİN TARİHİ: 15.06.2012

TEZİN TİPİ: Yüksek Lisans Tezi

TEZİN BAŞLIĞI: Güvenlikselleştirmede Yazılı Basının Stratejik İletişim Bağlamında Kullanımı: New York Times örneği.

TEZİN YAPILDIĞI BİRİM: Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü

DAĞITIM LİSTESİ: Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü "Tez Hazırlama ve Değerlendirme Yöndergesi"nde belirtilen yerlere.

TEZİN ÖZETİ: 11 Eylül 2001 terör saldırılarının ardından 2003 Irak Savaşı'na uzanan süreçte Irak, ABD Başkanı George W. Bush tarafından güvenlikselleştirilmiştir. Bu süreçte yapılan resmi konuşmalar, New York Times baş sayfa makalelerine yansımıştır.

ANAHTAR KELİMELER: Güvenlikselleştirme Teorisi, Stratejik iletişim, Irak, George W. Bush, New York Times.

SAYFA SAYISI: 60

GİZLİLİK DERECESİ: Tasnif Dışı

Bu tezin ihtiva ettiği unsurlar şahsi görüşlerim olup; Türk Silahlı Kuvvetlerinin resmi görüşünü yansıtmamaktadır.

Cansın ÖZEL

2'nci Snf. Öğc.

T.C.

GENELKURMAY BAŞKANLIĞI

HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ

YENİLEVENT/İSTANBUL

GÜVENLİKSELLEŞTİRMEDE YAZILI BASININ STRATEJİK İLETİŞİM BAĞLAMINDA KULLANILMASI: NEW YORK TIMES ÖRNEĞİ

STRATEJİ VE STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ANA BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Hazırlayan

Cansın ÖZEL

Tez Danışmanı

Prof. Dr. Murat ÖZGEN

İSTANBUL – 2012

HARP AKADEMİLERİ KOMUTANLIĞI

STRATEJİK ARAŞTIRMALAR ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Cansın ÖZEL'in Güvenlikselleştirme'de Yazılı Basının Stratejik İletişim Bağlamında Kullanımı: New York Times örneği konulu tez çalışması, jürimiz tarafından Strateji ve Stratejik Araştırmalar Ana Bilim Dalında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan ------------------------

Prof. Dr. Murat ÖZGEN

(Danışman)

Üye ------------------------

Prof. Dr. Arzu KİHTİR

Üye ------------------------

Doç. Dr. Barış DOSTER

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduklarını onaylarım.

15/06/2012

(İmza)

Dr. Kur. Alb. Hasip SAYGILI

Enstitü Müdürü

ÖZET

Kopenhag Okulu'nun Güvenlikselleştirme Teorisi'ne göre, siyasi elitler bir konuyla ilgili sadece söyleyerek güvenlikselleştirme hamlesinde bulunmaktadır. Söz-eylem adı verilen söyleyerek güvenlikselleştirme ile bir konunun güvenlik konusu haline getirilmesine yönelik toplumsal inşa söz konusudur. Bir siyasi elit tarafından, Söz-eylem ile bir sorun varoluşsal tehdit olarak sunulmakta ve hedef kitle bunu kabul ettiğinde güvenlikselleştirilmiş olmaktadır.

Güvenlikselleştirme Teorisi ışığında, Soğuk Savaş'ın sona ermesinin ardından Amerika Birleşik Devletleri'nin tehdit eksikliğinin, yaşanan 11 Eylül 2001 saldırı sonrasında küresel terörizm ile makro-güvenlikselleştirme sağlanarak tamamlandığı düşünülmektedir. Bununla birlikte, 11 Eylül 2001 terör saldırılarının ardından 19 Mart 2003 tarihine kadar Irak, söz-eylem ile kitle imha silahlarıyla bir arada dile getirilerek güvenlikselleştirilmiştir. Dönemin ABD Başkanı George W. Bush tarafından yapılan konuşmalarda, Irak'a yönelik güvenlikselleştirme hamlesinde bulunulmuş ve Irak, ABD halkının bu hamleyi kabul etmesi sağlanarak güvenlikselleştirilmiştir.

Amerika Birleşik Devletleri'nin önem verdiği bir kavram olmakla birlikte Stratejik İletişim, güvenlikselleştirme sürecinin toplumsal inşa aşamasında rol oynamıştır. Temel olarak, belirli bir hedef kitleye etki etme ve onu stratejik amaçlar doğrultusunda ikna etmeye dayalı olan Stratejik İletişim'de yazılı basının önemli bir yeri vardır.

Yazılı basın, siyasi elitlerin fikirlerinin ve argümanlarının halka aktarıldığı ikinci bir konum sağlamaktadır. Bu sebeple, George W. Bush'un konuşmalarının, New York Times Gazetesi'ne olan yansımaları makaleler vasıtasıyla incelenmiştir. Bu makaleler ağırlıklı olarak, Bush'un konuşmalarına karşı olumsuz ve tarafsız bir duruşa sahip olsa da, bu makalelerin konuşmalardan çok sayıda doğrudan ya da kendi ifadeleriyle aktarım yapmaları, Stratejik İletişim açısından önemli olmuştur.

ABSTRACT

According to the Securitisation Theory of the Copenhagen School, the political elites practise securitizing move only by uttering it. The matter is providing the society builded for an issue to become a security issue by the utterance of security which called speech-act. An issue is presented as an existential threat with the speech-act by the political elite. The issue is securitised when the target audience accepts it as such.

In the light of the Securitisation Theory, threat deficit of the United States by the end of the Cold War has been supplied by the macro-securitisation of global terrorism after 9/11 attacks. In addition, The words ‘Iraq’ and ‘weapons of mass destruction’ were uttered together by the speech-act from September 11, 2001 to March 19, 2003 and were securitised. U.S. President of the time George W. Bush had practised a securitizing move against Iraq and it was securitised by the American people’s acceptance of this securitising move.

Strategic Communication which is an important concept for the U. S. played a role in the building of the society for securitisation process. Strategic Communication basically based on affecting and persuading the target audience for the strategic goals and the press has a significant role within Strategic Communication.

The press provides a second venue for the political elites to express their ideas and arguments. Therefore reflections of the speeches of George W. Bush on New York Times were analyzed through the front page articles. Even though these articles predominantly had neutral and negative stand to the speeches, they directly or indirectly cited from the speeches. And these transmissions are so helpful for the Strategic Communication.

İÇİNDEKİLER

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE ANALİZ

ŞEKİLLER

SAYFA

GRAFİKLER

KISALTMALAR

ABD	**:** Amerika Birleşik Devletleri
DSPD	**:** Defense Support for Public Diplomacy (Kamu Diplomasisi için Savunma Desteği)
ECA	**:** Bureau of Educational and Cultural Affairs (Eğitim ve Kültürel İşler Dairesi)
IIP	**:** Bureau of International Information Programs (Uluslararası Bilgi Programları Dairesi)
IO	**:** Information Operation (Bilgi Harekâtı)
MIST	**:** Military Information Support Team (Askeri Bilgi Destek Ekibi)
NSC	**:** National Security Council (Milli Güvenlik Konseyi)
PA	**:** Bureau of Public Affairs (Halkla İlişkiler Dairesi)
PCC	**:** Strategic Communication Policy Coordinating Committee (Stratejik İletişim Politika Koordinasyon Komitesi)
USAID	**:** United States International Development Agency (ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı)
USIA	**:** United States Information Agency (ABD Enformasyon Ajansı)
USSTRATCOM	**:** United States Strategic Command (ABD Stratejik Komutanlığı)
WMD	**:** Weapons of Mass Destruction (Kitle İmha Silahları)
YY	**:** Yüzyıl

ÖNSÖZ

Uluslararası ilişkiler disiplini ve güvenlik çalışmaları teorilerinin çoğu, güvenlikle ilgili 'kim için', 'ne kadar', 'nasıl', 'hangi zaman aralığında', 'ne amaçla' sorularına yönelik farklı cevaplara sahiptir. Bu araştırmada güvenlik çalışmalarındaki mevcut teoriler arasından Kopenhag Okulu'nun Güvenlikselleştirme Teorisi tercih edilmiştir. Bunun sebebi ise, Güvenlikselleştirme Teorisi'nin güvenliğin tanımına getirdiği farklı yaklaşımdır.

Güvenlikselleştirme Teorisi üzerine birçok kavramsal çalışma mevcut olmakla birlikte, bu teorinin örnek olay üzerinden incelemeleri oldukça sınırlıdır. Güvenlikselleştirme Teorisi'nin öngördüğü şekilde bir olayın güvenlikselleştirilip güvenlikselleştirilmediğini incelemek, mevcut ve geleceğe yönelik politikaları anlamlandırmak açısından önem arz etmektedir.

Bununla birlikte, ABD'nin son zamanlarda önem verdiği ve üzerinde çalışılan bir kavram olan Stratejik İletişim konusunda, ABD ve Avrupa kökenli çalışmalar bulunmasına rağmen yerli kaynaklar yok denecek kadar azdır. Bu nedenle yararlanılan çalışmaların çoğunu yabancı kaynaklar oluşturmaktadır.

Bu araştırmanın ele aldığı konularda, ona katkı yapacak yeni araştırmacılar olursa, bu boşluğu kapatmaya yönelik bir tuğla daha koymuş olacaklardır.

Tez çalışmam süresince, çalışmamın verimli devam etmesi için yardımlarını benden esirgemeyen tez danışmanım Sayın Prof. Dr. Murat Özgen'e, araştırmamın başlangıcından sonuna kadar bana her konuda yardımcı olan Bahçeşehir Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi Başkanı Sayın Ercan Çitlioğlu ve BÜSAM çalışanlarına, maddi ve manevi anlamda bana destek olan anneme, babama ve Berat Altın'a teşekkürü bir borç bilirim.

İstanbul, Haziran 2012

Cansın ÖZEL

BİRİNCİ BÖLÜM: ARAŞTIRMANIN PROBLEMİ

1. PROBLEM DURUMU

Neredeyse her anımız güvenlikten bir şekilde bahsederek geçiyor olsa da güvenliğin ne anlama geldiği genellikle muğlaktır. Güvenlik nedir sorusunun tüm zamanlar ve mekânlar için geçerli olacak tek bir cevabı yoktur. (Bilgin, 2010, 76). Bu soru üzerine literatürde Realist, Neo-Realist, Liberalist, Eleştirel, Feminist, Post-yapısalcı, Aberystwyth Okulu gibi farklı bakış açıları bulunmaktadır.

Barry Buzan ve Ole Waever'in başını çektiği Kopenhag Okulu düşünürlerine göre ise tehdit ve güvenlik, toplumsal olarak kurgulanmaktadır. Güvenliğin ve güvenliksizliğin nesnel bir koşulu bulunmamaktadır. Diğer bir ifadeyle, neyin veya kimin neyden korunması gerektiği meselesi, bu durumu dillendiren ve dillendirme ile beraber bir tür eyleme de geçiren kişi ve söylemlerin meselesidir. Kopenhag Okulu'nun Güvenlikselleştirme Teorisi'ne göre, güvenlik bir '*söz-eylem'*dir. Bir eylem konuşulduğu, söze döküldüğü anda gerçekliğe dönüşmektedir (Waever, 1998, 6). Güvenlikselleştirme, bir sorunsalın devletin güvenliğine "*varoluşsal tehdit*" olarak sunulması ile gerçekleşmektedir. Varoluşsal tehdit, onunla başa çıkabilmek için olağanüstü tedbirleri meşru kılmaktadır. Bu sayede devlet temsilcileri güvenliği dile getirerek, acil durum ilan etmiş ve tehdidi önlemek için gereken tedbirleri almaya hak iddia etmiş olmaktadır (Buzan, Waever ve Wilde, 1998, 21). Güvenlikselleştirme temel olarak; Söz-eylem, Toplumsal inşa, Varoluşsal tehdit, Olağanüstü Durum, Siyasi karar aşamalarından oluşmaktadır. Özellikle toplumsal inşa süreci Stratejik İletişim ile doğrudan ilgilidir.

Stratejik İletişim, birçok tanımı bulunmasına rağmen üzerinde hemfikir olunamamış bir kavramdır. Bununla birlikte Stratejik iletişim temel olarak ulusal amaçlar doğrultusunda seçilen dinleyici kitleyi bilgilendirme, etki etme ya da ikna etmek için, düzenlenmiş eylemler (ya da davranışlar), mesajlar, görüntüler ve diğer sinyal verme türleri ya da bağlantılar olarak tanımlanmaktadır (Paul, 2011). Stratejik İletişim'i 'stratejik' yapan unsur ise, ulusal hedefleri gerçekleştirme amacında olmasıdır. Stratejik İletişim ABD Hükümeti için, politikaların yerel halk ve yabancı halklar tarafından desteklenmesi açısından önemlidir.

Stratejik İletişim faaliyetleri ile ulusal güvenlik politikalarının gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. Bazı yazarlar, ABD'nin Stratejik İletişim faaliyetlerini çok ihtiyaç duyduğu zamanlarda harekete geçirdiğini, ihtiyaç durumu kalmadığında ise ortadan kaldırdığını belirtmektedir (Cull 2009; Ecklund 2005; Josten 2006).

RAND Şirketi'nden sosyal bilimci Christopher Paul ise Stratejik İletişim'i; 1. ve 2. Dünya Savaşları Dönemi, Soğuk Savaş Dönemi, Soğuk Savaş sonrası ve 11 Eylül 2001 saldırıları sonrası olarak dönemlere ayırmaktadır (Paul, 2011). 21. Yüzyıl'da ABD'nin Stratejik İletişim çabalarına ihtiyaç duymasında 11 Eylül 2001 terör saldırıları etkili olmuştur. Çünkü bu saldırılar, ABD için aşırıcılık ve terörizm tehditlerini ve kitle imha silahlarının aşırı dinci kesimin eline geçmesini önlemeyi, ulusal güvenlik amaçlarında ön sıraya çekmiştir.

Stratejik İletişim için geleneksel mecralar olan basın, radyo ve televizyon önemini korumaktadır. Bunların yanı sıra internet de kitlelere ulaşmada yeni ve önemli rol oynamaktadır. Güvenlikselleştirmede Stratejik İletişim bağlamında yazılı basının rolünü anlayabilmek için öncelikle 11 Eylül 2001 saldırıları ile 2003 Irak Savaşı arasındaki zaman diliminde dönemin ABD Başkanı George W. Bush'un konuşma metinleri incelenecektir. Ardından bu metinlerin ABD'nin yüksek tirajlı gazetelerinden New York Times'a olan yansımaları incelenecektir. ABD'nin 11 Eylül 2001 saldırıları sonrası, nükleer silah tehdidi oluşturduğu gerekçesiyle Irak'a müdahalesine kadar olan süreçte, Irak'ın söz-eylem ile güvenlikselleştirilmesi ve toplumsal inşa sürecinin Stratejik İletişim ile desteklenip desteklenmediği sorusu bu tezin problemini oluşturmaktadır.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın temel amacı bahsedilen zaman diliminde ABD'nin uyguladığı Stratejik İletişim'i güvenlik politikaları açısından anlamlandırmak, Stratejik İletişim ile bu alandaki kavramların birbirleriyle olan ortak ve ayrışan yönlerini incelemektir. Tez çalışmasında aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır:

- Kopenhag Okulu Güvenlikselleştirme Teorisi'nin savunduğu şekilde, 11 Eylül 2001 sonrasında Irak, George W. Bush tarafından söz-eylem kullanılarak, kitle imha silahlarıyla ve terörizm ile bağdaştırılarak güvenlikselleştirilmiş midir?

- Eğer güvenlikselleştirme mevcut ise, bu süreç New York Times Gazetesi baş sayfa makalelerine nasıl yansımıştır? Stratejik İletişim açısından bu yansımaların önemi nedir?

3. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ

ABD'nin günümüzde güvenlik politikaları açısından önemli bir aktör olduğu düşünüldüğünde onun mevcut güvenlik politikalarını anlamlandırmak önem arz etmektedir. Bunun yanı sıra Güvenlikselleştirme Teorisi ve Stratejik İletişim ile ilgili çok sayıda kavramsal çalışma bulunmakla birlikte örnek olay üzerinden inceleme oldukça seyrektir. Bu tez çalışması bu eksikliği kapatmaya yönelik bir araştırmadır. Bu araştırma, iki farklı kavramın, tek örnek olay üzerinden bir arada incelenmesi bakımından önemlidir.

4. ARAŞTIRMANIN VARSAYIMLARI

a. Çalışma kapsamında ABD'nin süper güç durumunu sürdürdüğü varsayılmaktadır.

5. ARAŞTIRMANIN SINIRLILIKLARI

a. Çalışma kapsamında ABD gazetelerinden New York Times'ın baş sayfa makaleleri incelenecektir. Gazetenin internet arşivi kullanılacaktır.

b. Çalışmada 11 Eylül 2001 terör saldırıları ile 19 Mart 2003 Irak Savaşı başlangıcı arasındaki zaman dilimi incelenecektir. Savaşın başlamasından sonraki süreç çalışmanın kapsamı dahilinde değildir.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Araştırmada nicel ve nitel araştırma yöntemlerinden içerik analizi kullanılmıştır. Bu yöntem ile ABD Başkanı George W. Bush'un 01 Eylül 2001 ile 30 Nisan 2003 tarihleri arasındaki resmi konuşma metinlerinde, 'kitle imha silahları', 'Irak', 'Saddam Hüseyin' sözcüklerinin söylenme sayısı tespit edilerek listelenmiştir. Daha sonra her ay için, o ay içerisinde yapılan konuşmalarda geçen kelimelerin toplamı alınarak, elde edilen veriler grafik biçimine aktarılmıştır. Bu sözcüklerin, hangi dönemlerde sıklıkla telaffuz edildiği ya da edilmediği, artış ve azalmalarındaki uyum incelenerek yorumlanmıştır.

Daha sonra bahsedilen tarih aralığındaki resmî George W. Bush konuşmalarının ABD'nin New York Times Gazetesi'ne olan yansımaları incelenmiştir. Konuşmaları takiben iki gün içerisinde bu konuşmalara değinen New York Times baş sayfa makaleleri incelenerek, makale yazarlarının eski ABD Başkanı Bush'un konuşmalarına karşı duruşları tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelemenin ardından makaleler olumlu, olumsuz ve belirsiz olarak ayrılmış ve yüzde oranlarını gösteren bir grafik olarak aktarılmıştır.

2. VERİLERİN TOPLANMASI

Araştırmanın başında yapılan literatür taramasında, internet veri tabanlarından (JSTOR, Cambridge Journals, EBSCOHOST vb.) "Securitisation", "Strategic Communication", "Securitisation of Iraq", "Securitisation after 9/11" başlıklarıyla yapılan taramalar sonucunda bulunan akademik makale ve kitaplar esas alınmıştır. Ayrıca bu makalelerin kaynakçalarından başka makale ve dergilerin de internet arama motoru vasıtasıyla elektronik kopyalarına ulaşılmıştır.

George W. Bush'un bahsedilen tarih aralığındaki konuşma metinlerine ABD Hükümeti Basım Ofisi web sayfasından (http://www.gpo.gov/) ulaşılmıştır. New York Times Gazetesi'nin internet makale arşivine üye olunarak makalelere ulaşılmıştır. Bu makalelerin taraması yapılırken, tarih aralığı ve 'baş sayfa' bölümü seçilerek filtreleme yapılmıştır.

Basılı kaynaklar Boğaziçi Üniversitesi Kütüphanesi'nden tedarik edilmiştir. Ayrıca bir kitap kaynağından, e-kitap olarak satın alınıp yararlanılmıştır.

3. VERİLERİN ÇÖZÜMÜ VE YORUMLANMASI

İlk olarak araştırmada incelenecek temel kavramlar açıklanarak, konu ile ilgili yapılmış olan çalışmalar irdelenmiştir.

Araştırma başlangıcında sorulan sorulardan sapmadan, konuşma metinlerine içerik analizi yapılarak, bu analiz yorumlarla desteklenmiştir. Makaleler incelenerek, olumlu, olumsuz ve belirsiz olmak üzere üç bölüme ayrılmış ve elde edilen sonuçlar yorumlanmıştır. Kuramsal çerçevede aktarılan kavramlar dikkate alınarak yorumlanmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

KURAMSAL ÇERÇEVE

1. GÜVENLİKSELLEŞTİRME TEORİSİ

Güvenlik konusunda farklı yaklaşımlara sahip teoriler açısından oldukça zengin olan uluslararası ilişkiler ve güvenlik çalışmaları disiplinlerinde, 'Güvenlik nedir?' sorusunun cevabı farklılaşmaktadır. Özellikle Soğuk Savaş döneminin ardından güvenliğin genişlemesi ve derinleşmesiyle birlikte 'kimin için, hangi değerler için, hangi tehditlere karşı, ne kadar, hangi araçlarla ve hangi maliyetle güvenlik?' soruları çerçevesinde alternatif güvenlik çalışmaları gündeme gelmektedir (Baldwin, 1997, 13-18).

Bu güvenlik çalışmalarından Kopenhag Okulu 1990'larda somutlaştırdığı çok boyutlu güvenlik tanımlaması ve kapsamlı güvenlik anlayışıyla yeni güvenlik çalışmalarının çekim merkezi haline gelmiştir (Sandıklı ve Emeklier, 2011, s. 44). Bu çalışmada Kopenhag Okulu'nun güvenliğe bakış açısı ve Güvenlikselleştirme Teorisi temel alınacak ve örneklem bu teori üzerinden açıklanmaya çalışılacaktır.

a. Güvenlik Nedir?

'Hangi nitelikler bir konuyu uluslararası ilişkilerde güvenlik sorunu yapar?' Bu sorunun cevabı geleneksel askeri-siyasi güvenlik anlayışında bulunabilir. Bu bağlamda güvenlik varlığını sürdürme ile ilgilidir. Güvenlik, bir sorunun belirlenmiş referans nesneye yönelik bir varoluşsal tehdit oluşturmasının sunulduğu zamandır (Buzan, Wæver ve Wilde, 1998, s. 21). Barry Buzan güvenliği askeri sektör, siyasi sektör, sosyal sektör, çevresel sektör gibi sektörlere ayırmaktadır. Bu sebeple söz konusu referans nesne sektörlere göre değişmektedir. Başka bir ifadeyle varoluşsal tehdide maruz kalan referans nesne değişiklik göstermektedir. Bu bir devlet, millet, kimlik ya da çevre olabilir (Buzan, 1983, s. 75-83). Güvenlikselleştirme kuramındaki etken taraf güvenlikselleştirmeyi yapan özne iken, edilgen taraf ise kamuoyudur. Diğer bir ifadeyle konuşmanın başarılı olması ve olağanüstü önlemlerin alınabilmesi için ikna edilmesi gerekendir (Sandıklı ve Emeklier, 2011, s. 52).

Güvenlik tehditlerinin özel doğası, onlarla baş edebilmek için olağanüstü tedbirlerin uygulanmasını meşru kılmaktadır. Güvenlik talebi, varoluşsal tehditler ile başa çıkabilmek için güç kullanımını meşru kılmada kilit rol oynamaktadır. (Buzan, Wæver ve Wilde, 1998, s. 21).

Doğası gereği, bir şey elitler öyle olduğunu ilan ettiğinde güvenlik problemidir. Öyleyse güvenlik nedir? Wæver'e göre, güvenlik bir *söz-eylem* olarak kabul edilmektedir. Sözün bizatihi kendisi eylemdir (Wæver, 1998, s. 6). Devletin temsilcileri 'güvenliği' söylemekle bir acil durumu ilan etmekte ve böylece tehdit oluşturan gelişmenin engellenmesi için gerekli ne kadar araç varsa kullanmaya hakkı olduğunu öne sürer (Buzan, Wæver, ve Wilde, 1998, s. 21). Böylece söz-eylemin belirli bir sorunun güvenlik sorunu seviyesine yükselmesinde etkisi vardır. Söz-eylem belirli bir sorunu güvenlik problemi seviyesine yükseltirken bu sorunu engellemek için gerekli olan tüm araçların kullanımına işaret eder. Bununla birlikte, böyle bir tehdit varoluşsal ve egemenliğe karşı bir sorun olarak tanımlanmalı ve devlet yapabileceği ya da yapması gerekenler konusunda sınırlandırılmamalıdır (Wæver, 1998, s. 7).

Wæver'e göre, güvenlik ve güvenliksizlik ikili karşıtlık oluşturmamaktadır. Güvenlik, güvenlik probleminin olduğu ve buna karşı bazı önlemler alındığı durumu belirtmektedir. Güvenliksizlik ise güvenlik sorunun olduğu ancak buna karşı önlemin olmadığı durum anlamına gelmektedir (Wæver, 1998, s. 6).

Elitler sıklıkla kendi çıkarlarını ulusal güvenlik kılıfında sunmaktadır ve elitlerin böyle bir şeyi yapmaya hakkı olmadığına yönelik eleştiriler buna eşlik etmektedir. Elitlerin eylemleri daha sonra, örneğin sınıf çıkarları gibi farklı olarak etiketlenmektedir. Burada asıl güvenliğin elitlerden bağımsız, doğrudan insanlara atıf yaptığı görülmektedir. Ancak insanların objektif çıkarlarını tanımlamaya yönelik girişimler başarısız olmaktadır. Güvenlik sadece belirli bir yerden, kurumsal bir ses olan elitler tarafından açık bir şekilde ifade edilmektedir (Wæver, 1998, s. 8).

b. Güvenlikselleştirme Teorisi

Kopenhag Okulu'nun Güvenlikselleştirme Teorisi'ne göre, herhangi bir kamusal sorun siyasallaştırılmamış olandan siyasallaştırılmış ve güvenlikselleştirilmiş olana uzanan tayfın üzerinde yer alabilir. Siyasallaştırılmamış olan, devletin ilgilenmediği, kamu tartışması ve kararı söz konusu olmayan sorunlar anlamına gelmektedir. Siyasallaştırılmış olan sorun ise, kamu siyasetinin bir parçası haline gelmiş ve hükümet kararı ve kaynak tahsisi gerektiren sorunlardır (Buzan, Wæver, ve Wilde, 1998, s. 23).

Güvenlikselleştirme Teorisi'ne göre bir olgu, sadece söz sahibi bir otorite tarafından güvenlik meselesi olarak tanımlandığında güvenlik alanına dâhil edilmektedir. Üstelik bir sorunun güvenlik kapsamına dâhil edilmesi, bu soruna özel

bir statü vermekte ve sorunla uğraşan devlet yetkililerinin olağan dışı tedbirler almasına meşruluk kazandırmaktadır. (Sandıklı ve Emeklier, 2011, s. 53).

Bir sorun varoluşsal tehdit olarak sunulup acil durum önlemleri gerektiriyor ve olağan siyasal işleyişin sınırları dışında kalan eylemleri meşru kılıyorsa, o sorun güvenlikselleştirilmiştir (Buzan, Wæver, ve Wilde, 1998, s. 23).

Şekil 1: Güvenlikselleştirme Teorisi Tayfı[1]

Siyasallaştırılmamış Siyasallaştırılmış Güvenlikselleştirilmiş

Bir sorunun 'siyasal' olmasını sağlayan, özellikle aktörlerin ona karşı hissettiği yoğun ilişkidir. Herhangi bir sorun varoluşsal tehdit olarak sunulduğu ve kabul edildiği noktaya yoğunlaştırılabildiğinde güvenlikselleştirilebilmektedir. (Williams, 2003, s. 516) Carl Schmitt'in deyişiyle 'siyasal kavramı en yoğun ve aşırı antagonizmdir ve her somut antagonizm en yüksek seviyeye yaklaştıkça daha fazla siyasaldır' (Schmitt, 1996, s. 29).

Siyasal olan bu yüzden, siyasal anlam barındıran tüm davranışların izlenebileceği kendi nihai ayrımlarına dayanmalıdır. Siyasal davranışların ve motiflerin indirgenebileceği özgül siyasal ayrım, dost ve düşman arasında olandır (Schmitt, 1996, s. 26).

Bir referans nesneye karşı bir şeyi varoluşsal tehdit olarak sunan biçime bürünmüş bir söylem kendi başına güvenlikselleştirme yaratmaz, bu bir güvenlikselleştirme hamlesidir. Konu ancak dinleyici kitle onu kabul ederse ve ettiği zaman güvenliselleştirilmiş olmaktadır (Buzan, Wæver, ve Wilde, 1998, s. 25).

c. Güvenlikselleştirme Teorisi'ne Yönelik Eleştiriler

Güvenlikselleştirme hamlesinin biçim olarak sadece dile dayanması, iki sebepten dolayı problem yaratmaktadır. İlk olarak dil anlamın iletildiği başlıca yollardan biri olmakla birlikte sadece bir tanesidir. İkinci olarak sadece dile odaklanmak, güvenlikselleştiren söz eylemleri her zaman izlemeyen, ama güvenlik anlamının iletildiği ve güvenliğin inşa edildiği bir sürecin parçası olan bürokratik uygulama ya da fiziksel eylem şekillerini dışarıda bırakabilir (McDonald, 2008, s. 568). Birçok yazar güvenlikselleştirme şekli olarak görüntülerin rolünün dikkate alınmasını savunmaktadır (Williams, 2003, s. 524-527 ve Möller, 2007, s. 183).

[1] Güvenlikselleştirme Teorisi tayfı, teoriyi şekilsel betimlemek adına tez öğrencisi tarafından oluşturulmuştur.

McDonald'a göre güvenlikselleştirme çerçevesinin klasik uygulanması siyasi liderlerin tehditleri belirleme ve dile getirme rolüne odaklanırken, görsel anlatımlarda güvenlikselleştiren aktörler sanatçılar ve medyadır (McDonald, 2008, s. 569). Güvenlikselleştirmede sanatçıların rolü tartışılabilir bir konu olsa da, güvenlikselleştirmenin aktörleri için medya güvenlikselleştirmeyi halka yansıtan ikinci bir konum sağlamaktadır.

Bununla birlikte, görüntülerin anlamları onlara herhangi bir anlam yüklenmediğinde belirsiz olduğu için başkalarının onlardan ne anlam çıkarttığını kontrol etmeyi zor hale getirmektedir. Bu durum görüntülerin stratejik olarak kullanılmasını zorlaştırmaktadır. Buna rağmen güvenlikselleştirmede görüntülerin destekleyici olduğu düşünülebilir. Möller, 11 Eylül 2001 sonrası döneme ait fotoğrafla ilgili (photographic) müdahaleleri incelediği makalesinde, Dünya Ticaret Merkezleri'ne yapılan saldırıların fotoğraflarının gösterildiği sergi ile ilgili hükümet yetkililerinin yaptığı yorumların, dış politikaları meşru kılmayla bağlantılı olduğunu savunmaktadır (Möller, 2007, s. 187). Bu durumda görüntüler, güvenlikselleştirme aktörlerinin onlara atfettiği anlam ile stratejik bir amaca yönelik olabilmektedir.

Güvenlikselleştirme Teorisi'ne yönelik bir başka eleştiri ise, Soğuk Savaş sonrası dönemde etkilemek için gündem belirlemenin, güvenlikselleştirme yaklaşımının varsaydığından daha kolay olduğunu savunmaktadır. Bu sebeple Güvenlikselleştirme Teorisi'nin Soğuk Savaş yıllarının güvenlik politikalarına daha uygun olduğunu belirtmektedir (Knudsen, 2001, s. 359).

2. STRATEJİK İLETİŞİM

Stratejik İletişim ABD'nin son derece önem verdiği bir kavram olmakla birlikte tanımı üzerinde uzlaşmaya varılmış bir kavram değildir. ABD kurumlarınca yayımlanan raporlar, akademik makaleler ve kitaplar okuyucuya farklı tanımlar sunmaktadır. Ancak tüm bu tanımlarda ortak olan bir özellik ise, Stratejik İletişim'in belirli bir hedef kitleye etki etme ve onu ikna etme amaçlarından bahsediyor olmasıdır. Bu bölümde farklı tanımlara ve yorumlara yer verilerek Stratejik İletişim ayrıntılı olarak incelenecektir.

a. Stratejik İletişim Nedir?

Gücün değişen doğası, devletler için bilgilendirme, etki ve ikna etmeyi önemli hale getirmiştir. ABD'nin son derece önem verdiği Stratejik İletişim ve Kamu Diplomasisi bahsedilen eylemleri gerçekleştirmek amacındadır. Yerli ve yabancı halkları, oluşturulacak ve uygulanacak dış politikaları meşru kılmak amacıyla bilgilendirme, etki ve ikna etmenin, Stratejik İletişim'in düşünsel temelini oluşturduğu düşünülmektedir.

Stratejik İletişim'in ne olduğu birçok insan için belirsiz olsa da, belirgin olan bir şey varsa o da birçok politikanın başarısı yerli ve yabancı halklardan aldığı desteğe bağlıyken görüntülerin, politikaların ve eylemlerin algılanışları ve anlaşılmaları önemlidir (Paul, 2011, s. 1). Stratejik İletişim ile ilgili temel sorun, kavramın farklı kişi ve kurumlar tarafından farklı tanımlanması ve sınırlarının farklı çizilmesidir.

RAND Şirketi'nden sosyal bilimci Christopher Paul, Stratejik İletişim'i 'Ulusal hedefler doğrultusunda seçilen dinleyici kitleyi bilgilendirme, etki etme ya da ikna etmek için, düzenlenmiş eylemler ya da davranışlar, mesajlar, görüntüler ve diğer sinyal ya da bağlantılar' olarak tanımlamaktadır (Paul, 2011, s. 17). Bu tanımın daha belirgin bir hale gelmesi açısından öğeleri tek tek incelemekte fayda vardır. Bilgilendirme, etki etme ve ikna etme Stratejik İletişim ve Kamu Diplomasisi ile ilgili tanımların içinde sıklıkla geçmektedir. Bilgilendirme herhangi bir negatif çağrışım yapmazken, etki etme bir negatif anlam taşımaktadır. Çünkü bu kavram sıklıkla yanıltıcı manipülasyon ya da istismar ile ilişkilendirilmektedir. Stratejik İletişim kavramında etki etme böyle bir negatif anlam taşımamaktadır. Etki etme, sosyal etkileşimin yaygın ve temel bir şekli bir olup, işbirliği için olduğu kadar rekabet veya çatışma için de önemli görülmektedir. (U.S. Department of Defense, 2009a, s. iii).

Stratejik İletişim'i stratejik yapan unsurun, belirlenmiş ulusal hedeflere ulaşmak olduğu düşünüldüğünde, hükümet yetkilileri, diplomatlar ya da halkın davranış ve eylemleri bu süreçte önem taşımaktadır. Eylemlerin, kelimelerden daha yüksek sesle konuştuğunu savunan Paul'e göre, Stratejik İletişim'in uygulanması sadece

mesaj iletimi, basın açıklamaları, medya ilişkileri gibi geleneksel iletişimi içeriyorsa başarısız olmaya mahkûmdur (Paul, 2011, s. 7). Ancak eylemlerin önemli olduğu kadar, eylemsizlik de önemlidir. Çünkü eğer eylemler kelimelerden daha yüksek sesle konuşuyorsa, eylemsizlik de bir anlam ifade etmekte ve örtük bir mesaj taşımaktadır.

Charles S. Gramaglia'ya göre ise Stratejik İletişim, Başkan'ın politikalarını gerçekleştirmek ve istenilen sonuçlara ulaşmak için, yürütme organının bütün bölümleri ve bağımsız ajanslarının eylemlerini ve sözlü iletişimlerini senkronize eden bir süreçtir (Gramaglia, 2008, s. 10). Ancak Stratejik İletişim bir süreç olarak düşünüldüğünde, yeni kapasite, yapılar ya da örgütler gerektirmemektedir. Stratejik İletişim bir süreç olarak, var olan öğeler arasında etkili iletişiminin sağlanması ve bu öğelerin koordine edilmesi anlamına gelmektedir (U.S. Department of Defense, 2009b, s. 9).

Stratejik İletişim ve Kamu Diplomasisi Politika Koordinasyon Komitesi (PCC) tarafından Haziran 2007'de yayımlanan ABD Kamu Diplomasisi ve Stratejik İletişim Ulusal Stratejisi adlı belgede Amerika Birleşik Devletleri'nin kamu diplomasisi ve stratejik iletişim faaliyetlerini yönetmek için belirlediği üç stratejik hedef şu şekilde belirtilmektedir:

I. Amerika bizim en temel değerlerimizde kökleşmiş olan umut ve fırsata yönelik olumlu bir vizyon sunmalıdır,
II. Ortaklarımız ve biz, her milletin medeni toplumları tarafından istenen özgürlüğü ve barışı tehdit eden aşırıcıları (violent exremists) soyutlamayı ve ötekileştirmeyi amaçlarız,
III. Amerika, Amerikalılar ile farklı ülkelerin toplumları, kültürleri ve inançları arasındaki ortak çıkar ve değerleri büyütmeye çalışmalıdır (Strategic Communication and Public Diplomacy Policy Coordinating Committee, 2007, s. 3).

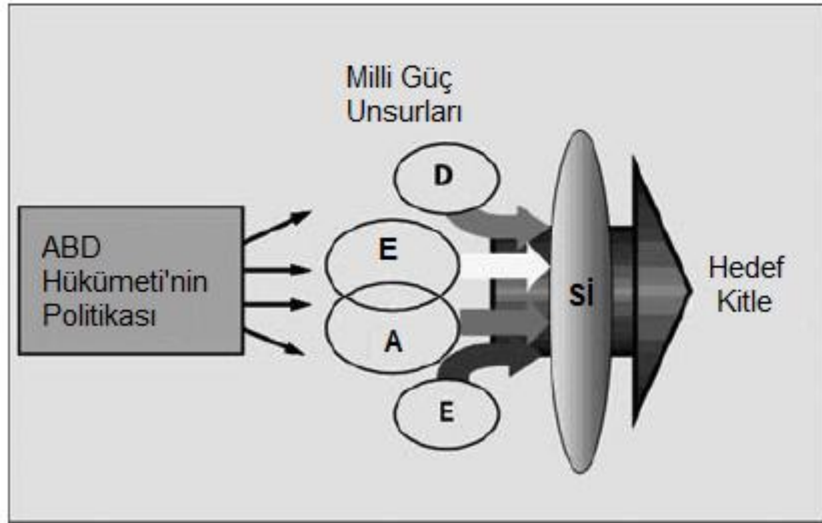
ABD tarafından eğitim bursları verilmesi, dünya çapında felaketlerde ve gelişmeye yardımcı olunmasına önem atfedilmesi, ABD'nin daha iyi yaşam koşulları sağladığı kişilerin hikâyelerinin video kaydı ile toplanıp paylaşılarak medya ve diğer kişilere ulaşımına hazır hale getirilmesi, ABD hükümet yetkililerinin ya da iş adamlarının resmi yurtdışı seyahatlerinde en az bir kamu diplomasisi faaliyetine katılması (örneğin yüksek izlenme oranlı bir televizyon kanalının haber programı gibi) bu hedefler içerisinde verilen örneklerden bazılarıdır (Strategic Communication and Public Diplomacy Policy Coordinating Committee, 2007, s. 14).

ABD Savunma Bakanlığı, ABD Stratejik Komutanlığı (USSTRATCOM) ve diğer ABD Hükümeti daireleri halen Stratejik İletişim kavramı ile uğraşmaktadır.

Stratejik İletişim'in hükümet içerisinde birçok tanımı bulunmakta ve bu tanımlar Askeri Bilgi Harekâtı (IO), Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler'in başlıca öğeler olduğu konusunda mutabıktır (Josten, 2006, s. 16).

Stratejik İletişim milli gücün enformasyonel unsurunun bir alt kümesi ya da ürünü değildir. Aksine Stratejik İletişim dört öğenin de (Diplomatik, Enformasyonel, Askeri, Ekonomik) aktivitelerine, belirli hedef kitlelerin bilgi alanı üzerinde özel etkiler yaratmaya odaklanmaktadır Federal hükümetin aktivitelerine Stratejik İletişim süreçleri ve destekleyici faaliyetler dâhil edilmeli ve bunlar hem dikey hem de yatay olarak senkronize edilmelidir. (Julian, 2006, s. 55) Stratejik İletişim yapısı, milli güç unsurlarının birbirine bağımlılığını onaylamakta ve bu gücü dört öğenin entegrasyonu ve uyumlulaştırılmasıyla azami seviyeye çıkarılacağının farkındadır. Böylece Statejik İletişim uygun milli güç unsurlarını, hedef kitlenin davranışlarını etkilemeye yönelik operasyonlarla uyumlu bir şekilde organize eder. (Gramaglia, 2008, s. 11)

Şekil 2. Stratejik İletişim Lensinden Ulusal Politikanın Milli Güç Unsurları Olarak Eyleme Dönüşümü.

Kaynak: Gramaglia. (Kış, 2008). Strategic Communication: Distortion and White Noise. *IO Sphere*, s. 11.

Ekonomik ve Diplomatik unsurların kesişimi bulunmazken Enformasyonel ve Askeri unsurların kesişmesi gereksiz bir muğlaklık olarak görülmektedir. Kamu Diplomasisi'ne Savunma Bakanlığı tarafından yapılan askeri desteğin Stratejik İletişim'i destekleyen başlıca faydalarından biri olduğu düşünüldüğünde en azından Askeri ve Diplomatik unsurların kesişmesi gerektiği düşünülmektedir (Gramaglia, 2008, s. 11).

Stratejik İletişim'in, dört milli güç unsurunu ilgilendiren uygulamalar aracılığıyla etkili olabileceği ve ulusal güvenlik hedeflerinin gerçekleşmesine katkı sağlayabileceği düşünülmektedir. Farklı bir ifadeyle etkili bir Stratejik İletişim, ABD hükümetinin çıkarlarını, politikalarını ve hedeflerini ilerletmek için uygun koşullar yaratmak, güçlendirmek ya da korumak için kilit hedef kitleyi anlamaya ve ona angaje olmaya odaklı ABD hükümeti uğraşları olarak tanımlanmaktadır (Josten, 2006, s. 17).

Bu tanım kilit hedef kitleyi anlama ve onların duygu, düşünce, tutum ve davranışlarını ulusal hedeflere ulaşma amacıyla etkilemek anlamını taşımaktadır. Genel olarak stratejik iletişim, seçilmiş uygun bilginin uygun araçlarla hedef kitleye, doğru zamanda ve istenilen etkiyi yaratacak şekilde ulaştırılması anlamına gelmektedir. Mari K. Eder'e göre Stratejik İletişim'in bir stratejinin uygulanmasını desteklemek, dolayısıyla belirli stratejik hedeflere ulaşmak amacında olduğunu ifade etmektedir (Eder, 2007, s. 64).

b. Stratejik İletişim'in Aktörleri

ABD Hükümeti'nde kilit Stratejik İletişim aktörleri ABD Başkanı ve Başkan'a en yakın resmi yetkililerdir. Bunun yanı sıra belirli kurumlar ve üst düzey yöneticilerin de mesajları ve faaliyetleri önem arz etmektedir.

Stratejik İletişim hem mesaj hem de eylem olarak milli güç unsurlarını etkili bir şekilde kullanabilmek için araçları sağlar. Bu kavramın, Beyaz Saray, Milli Güvenlik Konseyi, Savunma Bakanlığı, Dış İşleri Bakanlığı ve diğer kurumlar arası örgütlerin politikaları tarafından yönetilmesi gerektiği vurgulanmaktadır. Bu başlıca kurumların hepsinde bir halkla ilişkiler öğesi vardır, ancak bunlar kuruma özgüdür, yani ulusal stratejik iletişim mesajındansa kendi örgütlerinin mesajıyla ilgilidirler (Josten, 2006, s. 17). George Washington Üniversitesi Profesörü Bruce Gregory'e göre, Savunma Bakanlığı dışında hiçbir ABD bakanlığı ya da kurumu uzun menzilli planlama için önemli seviyede kaynak tahsis etmemektedir (Gregory, 2005, s. 38). Josten'a göre ise, herhangi bir ABD Hükümeti kurumu bilerek ya da bilmeyerek stratejik seviye etki yaratabilir fakat bir kurum Stratejik İletişim'e öncülük etmektedir, o da ABD Dış İşleri Bakanlığı'dır (Josten, 2006, s. 16-17).

Dış İşleri Bakanlığı, geleneksel devletten devlete ilişkilerin idaresinde ABD için başlıca kurumdur. Bu devletten devlete ilişkiler diplomasi yoluyla, büyükelçi ve dışişlerinin faaliyetleri vasıtasıyla yönetilir. ABD Enformasyon Ajansı'nın (USIA) kapatılması ve işlevlerinin Dış İşleri Bakanlığı'na devredilmesi ile bakanlık aynı zamanda kamu diplomasisi için de ana kurum olmuştur (Paul, 2011, s. 83).

ABD Dış İşleri Bakanlığı Kamu Diplomasisi ve Halkla İlişkiler Müsteşarlığı'na bağlı Eğitim ve Kültürel İşler Dairesi (ECA), Halkla İlişkiler Dairesi (PA) ve Uluslararası Bilgi Programları Dairesi (IIP), Kamu Diplomasisi'nin gerçekleştirilmesinde başlıca kurumlardır. Bu Daireler, Dış İşleri Bakanlığı bünyesindeki işlevsel ve bölgesel daireler üzerinde yetkiye sahip olmamakla birlikte politikaları, iletişimi ve hedefleri koordine ve entegre etmede bunlar ile bağlantı içerisindedir (Paul, 2011, s. 85). ABD Dış İşleri Bakanlığı ve ABD Uluslar arası Kalkınma Ajansı (USAID) için sağlanan 2012 mali yıl bütçesi ise 47 Milyar dolardır (U.S. Office of Management and Budget, 2012, s. 115).

Stratejik İletişim'in bir diğer önemli aktörü ABD Savunma Bakanlığı'dır. 2012 yılı için Savunma Bakanlığı'na sağlanan bütçe 553 Milyar dolardır (U.S. Office of Management and Budget, 2012, s. 59).

Savunma Bakanlığı'nın sorumlulukları ve operasyonel görevleri ona özgün bir rol vermektedir. Bakanlığın Stratejik İletişim süreçleri askeri operasyonları destekler, çatışmayı önlemek için ortamı düzenler, eğer çatışma gerçekleşirse, bunun ABD ulusal güvenlik çıkarlarına uygun gerçekleşmesini sağlar (U.S. Department of Defense, 2009b, s. 4).

Savunma Bakanlığı, Dış İşler Bakanlığı'nın hüküm alanında olan Kamu Diplomasisi ile doğrudan iç içe geçmiş olmasa da, Bakanlığın birçok faaliyeti özellikle Dış İşleri Bakanlığı'nın Kamu Diplomasisi çabalarını ve hedeflerini, dolayısıyla ulusal hedefleri desteklemeye yönelik tasarlanmıştır. Savunma Bakanlığı bu faaliyetleri Kamu Diplomasisi için Savunma Desteği (DSPD) olarak adlandırmaktadır (U.S. Department of Defense, 2009b, s. 5).

DSPD faaliyetleri hastane gemisi ziyaretlerinden iletişim hizmeti faaliyetlerine çeşitlilik göstermektedir. Bu faaliyetler büyükelçinin kamu diplomasisi faaliyetlerine lojistik ve ulaşım desteği talebi üzerine Askeri büyükelçiliklere Bilgi Destek Ekibi (MIST)[2] sağlanması ile askeri personel tarafından yerine getirilmektedir (U. S. Department of Defense, 2009b, s. 5).

Bir başka aktör ise ABD Uluslararası Kalkınma Ajansı'dır (USAID). Kalkınma Ajansı'nın öncelikli görevi tüm dünyada ülkelere sivil yardım sağlamaktır. Kalkınma Ajansı;

- Ekonomik büyüme, tarım ve ticaret,

[2] 2-8 kişiden oluşan ve medya sektörü, pazarlama, grafik çizim, dil eğitimi, terörizme karşı ve kişisel savunmayı içeren özel eğitim almış ekiptir. ABD Hükümeti'nin mesajlarını iletmek amacında ve büyükelçiliğin hedefleriyle uyumludur. ABD Özel Harekât Komutanlığı tarafından finanse edilmektedir. (MIST, 2010)

- Küresel sağlık
- Demokrasi, çatışma önleme ve insani yardımı

Destekleyerek afet müdahaleyi desteklemekte ve adil ekonomik büyümeyi teşvik etmektedir (USAID, 2011).

Milli Güvenlik Konseyi (NSC) Başkan'ın üst düzey danışmanlar ve kabine üyeleriyle, dış politika ve ulusal güvenlik değerlendirmesi yapılan forumudur (White House, 2011). Milli Güvenlik Konseyi işlevsel değildir – Operasyonlar ya da faaliyetler yönetmez, kararların alındığı danışma kuruludur, müzakere ve koordinasyon yeridir.

Nakamura ve Weed'e göre, George W. Bush Yönetimi altında Milli Güvenlik Konseyi'nin Stratejik İletişim'e katılımı başarılı olamamıştır. 2002 yılında Milli Güvenlik Konseyi Stratejik İletişim Politika Koordinasyon Komitesi'ni (PCC) kurmuştur. Bu Komite, Stratejik İletişim Strateji taslağı hazırlamış ancak hiç yayımlanmamıştır. Komite 2003 yılında lağvedilmiştir (Nakamura ve Weed, 2009).

c. Stratejik İletişim için Basının Önemi

Günümüzde basın, Dördüncü Güç olarak yerini korumaktadır. Thomas Carlyle tarafından İngiltere'de, muhabirlerin öneminin arttığı 19.yy sonu 20.yy başlarında ortaya atılan bu kavram, basının Parlamento'nun dördüncü organı olduğunu savunmuştur. Dördüncü Güç olarak basın fikri günümüz Amerika Birleşik Devletleri bağlamında sürmektedir. Bu bağlamda basın, hükümetin resmi bir parçası olmamakla beraber, hükümetin gerçekleştirdiği süreçler ve sonuçlarını rapor etmekte önemli bir role sahiptir (Paul, 2011, s. 102).

Mesajların ve eylemlerin, hedef kitleyi bilgilendirmek, etki etmek ve ikna etmek için son derece önemli olduğu Stratejik İletişim'de, bu mesajların ve eylemlerin hedef kitleye ulaştırılması aşamasında basının önemli bir yeri bulunmaktadır. Basın bu mesajları, olumlu veya olumsuz şekilde hedef kitleye ulaştırabilir. Olumsuzluk ile kastedilen, mesajların ya da eylemlerin eksik ya da yanlış iletilmesi değil, bunlara atfedilen yorumdur. Arzu edilen mesajların ve iyi davranışların basın tarafından rapor edilmesi, bilginin yayılması ve sağlamlaştırılması açılarından önem taşımaktadır. Steve Tatham, ulusal bir gazetenin baş sayfasını da Stratejik İletişim'e örnek olarak vermektedir (Tatham, 2009, s. 19).

d. Kamu Diplomasisi, Bilgi Harekatı ve Stratejik İletişim'in İlişkisi

Stratejik İletişim kavramına ilişkin başlıca iki terim Kamu Diplomasisi ve Bilgi Harekâtı olarak görünmektedir. Dolayısıyla bu iki kavramın Stratejik İletişim ile ilişkisini açıklamaya çalışmak, Stratejik İletişim'in sınırlarını keskin bir şekilde olmasa da kabaca belirlemek açısından faydalı olacaktır.

Public Diplomacy Alumni Association web sayfasına göre, Kamu Diplomasisi kavramı ilk kez Tufts Üniversitesi Fletcher Hukuk Okulu Dekanı Edmund Gullion tarafından, Edward R. Murrow Kamu Diplomasisi Merkezi'nin kurulmasıyla kullanılmıştır. Merkez'in ilk broşürlerinde kamu diplomasisi şöyle tanımlanmıştır:

'Kamu Diplomasisi, dış politikaların oluşturulmasında ve uygulanmasında, halkların davranışlarını etkilemekle ilgilidir. Uluslararası ilişkilerin geleneksel diplomasi boyutlarının ötesini kapsar; hükümetler tarafından başka ülkelerde kamuoyu oluşturulması, bir ülkenin çıkar grupları ve çıkarlarının diğer ülkelerinkiyle etkileşimi, dış ilişkilerin raporlanması ve bunun politika üzerindeki etkisi, işi iletişim olanlar arasındaki iletişim, diplomatlar ve yabancı muhabirler arasındaki iletişim ve kültürlerarası iletişim süreçleri gibi' (Public Diplomacy Alumni Association, 2011).

Hans Tuch'a göre kamu diplomasisi, kendi ulusunun düşüncelerini ve ideallerini, kendi kurumlarını ve kültürünü aynı zamanda ulusal hedeflerini ve güncel politikalarını yabancı halklara anlatma amacı taşıyan bir hükümetin iletişim sürecidir (Tuch'tan aktaran Akçadağ, 2011, s. 1).

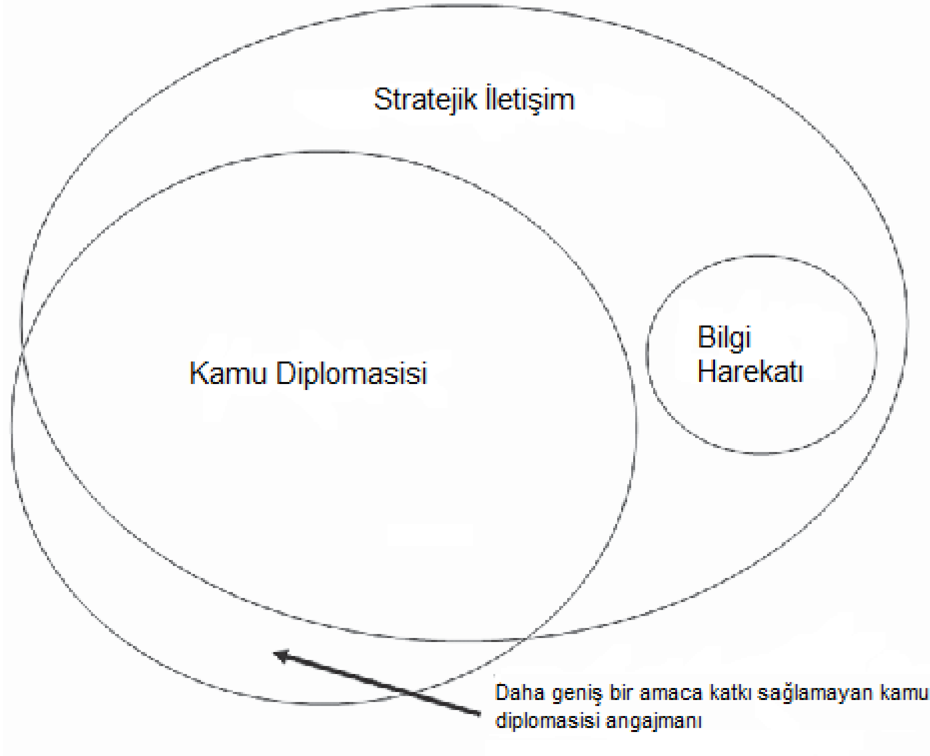
Bilgi Harekatı (IO) ise yalnızca Savunma Bakanlığı tarafından gerçekleştirilen bir işlevdir. Bilgi Harekatı; "Siyasi ve askeri hedefleri desteklemek için barış, kriz ve savaş dönemlerinde hasımın sahip olduğu bilgi altyapısı, sistem ve süreçlerinin işlevselliğini engellemek, imha etmek, bozmak ve kendi çıkarlarımız için kullanmak amacıyla yapılan hareketlerle; düşmanın bu faaliyetimize karşı önlem almasını engelleyecek ve benzeri harekâtına karşı koyacak tedbirler ve süreçlerin tamamı" olarak tanımlanmaktadır (Vural, 2004).

Kamu Diplomasisi ve Stratejik İletişim bazen eş anlamlı olarak kullanılabilmektedir. Ya da bir kavram diğerine bağlı şekilde (alt küme olarak) düşünülebilmektedir. Bruce Gregory'ye göre, diplomatlar Kamu Diplomasisi'ni tercih etme eğilimindeyken, askerler Stratejik İletişim'i tercih etme eğilimindedir. (Gregory, 2009, s. 1) Savunma Bakanlığı ve Dışişleri Bakanlığı tarafından yayınlanan belgelere bakıldığında, bu tercihin kurumsal anlamda da var olduğu düşünülmektedir.

Christopher Paul'e göre, Bilgi Harekatı (IO) sadece Savunma Bakanlığı'nın gerçekleştirdiği bir faaliyet olduğu için Stratejik İletişim'in alt kümesi olarak değerlendirilmelidir.

Stratejik İletişim ve Bilgi Harekatı, Savunma Bakanlığı içerisinde örtüşen amaçlara ve yaklaşımlara sahiptir. Kamu Diplomasisi ile Stratejik İletişim arasındaki bu kadar net olmasa da, Kamu Diplomasisi faaliyetleri Stratejik İletişim'e göre daha dar kapsamlıdır. Stratejik İletişim tüm bu faaliyetleri içerir ve buna ek olarak Bilgi Harekâtı'nı da içermektedir. (Paul, 2011, s. 40)

Şekil 3. Stratejik İletişim, Kamu Diplomasisi ve Bilgi Harekatı Arasındaki İlişki

Kaynak: Paul. (2011). *Strategic Communication: Origins, Concepts and Current Debates*. Washington D.C., s. 41.

e. Propaganda

Propaganda terimi, 1622 yılında Papa 15. Gregory misyonerlik faaliyetlerini denetlemek için topladığı kardinaller konseyine dayanmaktadır. Konsey, Congregatio de Propaganda Fide[3] (İnancı Yayma Topluluğu) olarak anılmıştır. Kelime, Latince yaymak ve çoğaltmak anlamına gelen fiil 'propagare'den türetilmiştir. Propaganda terimi sonradan, siyasi fikirleri ya da inancı yaymak için uğraşlar anlamıyla kullanılmıştır (Paul, 2011, s. 44).

[3] İngilizce: Congregation for the Propagation of the Faith

Romarheim'ın diğer yazarlarınkini inceledikten sonra öne sürdüğü propaganda tanımı şöyledir; 'propaganda bir örgüt tarafından, belirli bir kitlenin algıları şekillendirme ve bilişselliğini manipüle etmek için iletilen sistematik stratejik iletişimdir. Propagandanın başlıca amacı, propagandacının siyasi amaçlarını ilerletecek bir karşılık elde etmek için hedef kitlenin davranışlarını yönetmektir' (Romarheim, 2005, s. 5).

Bazı yazarlar Stratejik İletişim'i propagandayla aynı ya da benzer olarak anlamlandırmakta ya da Stratejik İletişim'in propagandanın şimdiki ve daha nazik ifadesi olduğunu savunmaktadır (Elliot 2002, Pratnakis ve Aronson 2001). Dolayısıyla Stratejik İletişim ile Propaganda'yı birbirinden nasıl ayırt edebiliriz sorusuna yanıt aramamız gereklidir.

Romarheim'a göre propaganda, tanımı gereği diyaloga davet etmemektedir ve propagandayı diğer iletişim şekillerinden ayırabilmek için şu üç ölçütlere odaklanmak gereklidir:

- *İçerik*: İletişimin içeriğinin doğası propagandayla uğraşıp uğraşmadığımızı belirler,
- *Teknik*: Propaganda neyin iletildiğinden çok nasıl iletildiğiyle ilgilidir,
- *Çıkarlar Asimetrisi*: Propagandacı ve ikna edilen kitle arasındaki çıkar asimetrisi (Romarheim, 2005, s. 6).

İletişim penceresinden bakıldığında hem propaganda ve hem de Stratejik İletişim, bir hükümetin yabancı halkları bilgilendirmek ve etkilemek için kullanabileceği ikna edici araçlardır. İkisi arasındaki teknik ayrım ise onların şeffaflık ve kontrol seviyelerinde yatmaktadır. Propaganda ustalıkla tasarlanıp uygulanır, kasıtlı olarak iletişimi manipüle eder böylece hedef kitleden bazı açılardan bilgi saklanmış olur ve hedef kitle mesajı kabul etmeye zorlanır. Stratejik İletişim açıktır ve hedef kitle iletişimi kabul ya da reddetmekte özgürdür. Halkı aldatma ya da zorlama yapıldığına dair en ufak bir iz, Stratejik İletişim'in etkinliğini sarsabilir (Zaharna, 2010, s. 78).

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
BULGULAR VE ANALİZ
1. 11 EYLÜL 2001 TERÖR SALDIRILARI SONRASI GÜVENLİKSELLEŞTİRME

İlk olarak, bir aktörün bir tehdide güvenlikselleştirme girişiminde bulunabilmesi için o tehdidin gerçek olması zorunlu değildir. Nitekim Irak'ta Kitle İmha Silahları bulunamamıştır. Kitle İmha Silahları bir savaş sebebi olarak tamamen yalana dayansa ya da bu konudaki istihbarat kusurlu olsa bile bu silahların, varoluşsal tehdit olarak sunulması ve bu tehlikeyi yok etmek adına olağanüstü tedbirlerin alınması için, güvenlikselleştirme hamlesinin (securitizing move) hedeflerine fiziksel olarak sunulması gerekmemektedir (McGillivray, 2006, s. 7). Aynı şekilde ABD'nin fiziksel varoluşunun tehdit altında olması gerekmez, ABD kimliğine yönelik tehdidin bulunması yeterlidir. Kopenhag Okulu'nun da belirttiği üzere devletin güvenliği için nihai ölçüt egemenlik iken, sosyal güvenlik için kimliktir. Egemenliğini kaybetmiş bir devlet varlığını sürdüremeyeceği gibi, kimliğini kaybeden bir toplum da artık kendisi gibi yaşayamamayacağından korkar (Buzan, Wæver, ve Wilde, Security, 1998, s. 67).

11 Eylül 2001 saldırıları, ABD için tehdit eksikliği sorununu çözmüş ve teröre karşı savaş, ABD dış politikasının dayandırılacağı hâkim bir güvenlikselleştirme sağlamıştır. Farklı ilkelere ve ABD çıkarlarına evrensellermiş gibi başvurma eğilimi, Amerikan siyasi hayatına derin bir şekilde işlemiştir ve ülkenin güvenlik politikasına alışılmadık bir ton vermektedir. Başkan Bush'un teröre karşı savaşta uluslararası topluma verdiği ve oldukça sık referans gösterilen “ya bizimlesiniz ya da teröristlerle” ültimatomunda bu eğilimine çok açık biçimde rastlanmaktadır. Ayrıca bu eğilim Bush'un ifadesinde oldukça açıktır; ‘tarihe karşı sorumluluğumuz çoktan belli olmuştur: Bu saldırılara cevap vermek ve dünyayı şeytandan kurtarmak’ (Buzan, 2008, s. 119).

Aynı zamanda teröre karşı savaş, nükleer silahların devam eden güvenlikselleştirilmelerine de yeni bir soluk getirmiştir. Şimdiki asıl korku, kitle imha silahlarının teröristlerin eline geçmesidir. Bunun dışında, esas olarak ABD'de ve aynı zamanda diğer birçok devlette iç güvenliği (homeland security) sağlama gerekliliği yönünde önemli bir görüş birliği sağlanmıştır. İç güvenlik gündemi, esas olarak askeri değildir ve ticaretten finansa, bireysel seyahatten sivil özgürlüklere kadar her konuda denetimin artmasına imkan veren devlet haklarının ve gücünün artmasını içerir (Buzan, 2008, s. 120).

Teröre karşı savaş, sürekli bir makro güvenlikselleştirme olarak genel anlamda başarılı olmuşsa da, ABD politikalarının bu bağlamdaki belirli güvenlikselleştirmeleri

tartışma yaratmıştır. Teröre karşı savaş bağlamındaki en açık, yaygın ve en derin tartışma Irak'ın işgalidir.

ABD ve İngiliz hükümetleri, Saddam Hüseyin rejimi ile kitle imha silahları ve teröristler arasında bağlantı kurarak işgali meşrulaştırmaya çalışmışlardır. Bu güvenlikselleştirme hareketi, ABD'de başarılı oldu, fakat diğer birçok ülkede yoğun bir şekilde tartışılmıştır. Hem AB hem NATO içinde büyük ve zarar verici bölünmelerle sonuçlanmıştır (Buzan, 2008, s. 120).

Bununla birlikte güvenlikselleştirme aktörünün güvenlikselleştirme hamlesini yapabilecek bir konumda olması gerekmektedir. Örneğin, tarımdan sorumlu müşteşarın Irak'a karşı bir güvenlikselleştirme hamlesi girişiminde bulunması söz konusu değildir. Onun yerine, başroller ABD Başkanı George W. Bush ve Başkan Yardımcısı, Milli Güvenlik Danışmanı, Dış İşleri Bakanı, Savunma Bakanı'ndan oluşan üst düzey liderler tarafından paylaşılmaktadır. 19 Mart 2003 Irak işgalinin hızlandırılması sürecinde, yukarıda belirtilen kişiler 'bir tehdit olarak Irak' mesajını yayma sürecinde konuşmalar, basın açıklamaları ve diğer yollar vasıtasıyla yer almıştır (McGillivray, 2006, s. 8).

Üst düzey liderlerin konuşmaları, demeçleri ve basın açıklamalarının yanı sıra medya ikinci bir etki sahası olarak görülmektedir. Gershkoff ve Kushner'e göre, medya da üslup, içerik manipülasyonu, ve belirli bir konuyu çerçeve içine almak yoluyla kamuoyunu şekillendirme fırsatına sahiptir. Medyanın herhangi bir siyasal olaya ilgisi, siyasal liderler ve onların resmi konuşmalarından alıntıları belirgin şekilde ön plana çıkardığından dolayı bu medya ilgisi siyasi liderlere mesajlarını propage etmeleri için, doğrudan resmi açıklamaların ötesinde, bilgilendirilmemiş halkın duyup, inanıp, karşılık verebileceği ikinci bir ortam sağlamaktadır (Gershkoff ve Kushner, 2005, s. 526).

a. Makro-Güvenlikselleştirme Olarak Küresel Terörle Savaş

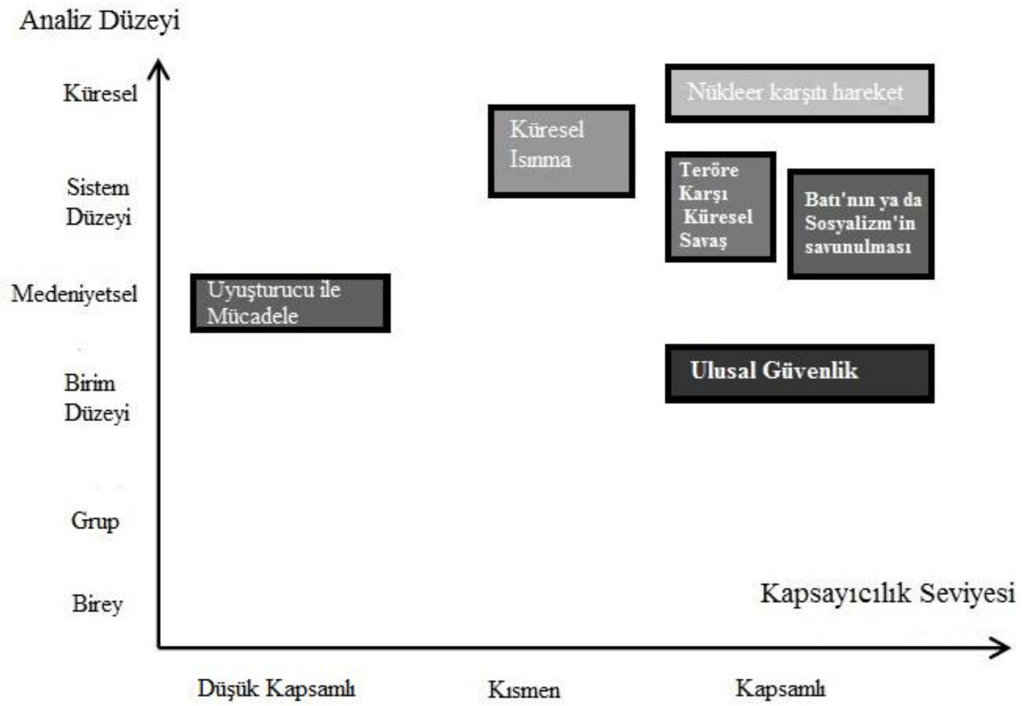
Makro-güvenlikselleştirme ile kastedilen, güvenlik konularını, gündemlerini ve ilişkilerini sistem temelinde dile getirmeyi amaçlayan ve bir noktaya kadar başarılı olan güvenlikselleştirmedir. Makro-güvenlikselleştirmeler küresel tehdit ya da referans nesne inşasına dayanmaktadır. Bu küreselleşmenin güvenlikselleştirme üzerindeki etkisi olarak anlaşılmalıdır (Buzan, 2006, s. 1).

Makro-güvenlikselleştirmeler diğer güvenlikselleştirmelere uygulanan aynı kurallar vasıtasıyla tanımlanır: değerli bir referans nesneye yönelik bir varoluşsal tehdidin belirlenmesi ve istisnai önlemler alınması gerekliliği. Aradaki temel fark, makro-güvenlikselleştirmelerin devlet ya da millet gibi orta seviyelerdeki başlıca

bütünlüklerden daha geniş bir ölçek üzerinde olmalarıdır (Buzan ve Wæver, 2009, s. 257).

Nitekim teröre karşı küresel savaş, kapsayıcılık seviyesi olarak kapsamlı, analiz düzeyi olarak sistem düzeyinde ve destek seviyesi olarak küresel ısınmadan ve nükleer karşıtı hareketten daha üsttedir.

Grafik 1. Makro-Güvenlikselleştirme'nin Üç Boyutu: Kapsayıcılık Derecesi, Analiz Düzeyi, Destek Seviyesi

Z-ekseni: Güvenlikselleştirme'deki Destek Seviyesi (güvenlikselleştirme ile konuyla ilgili ikna edilen kısım) kutuların renginin koyuluğu ile belirtilmektedir.

Kaynak: Barry Buzan ve Ole Wæver. (2009). *Macrosecuritisation and security constellations: reconsidering the scale in securitisation theory,* Review of International Studies, 35, ss. 253-276.

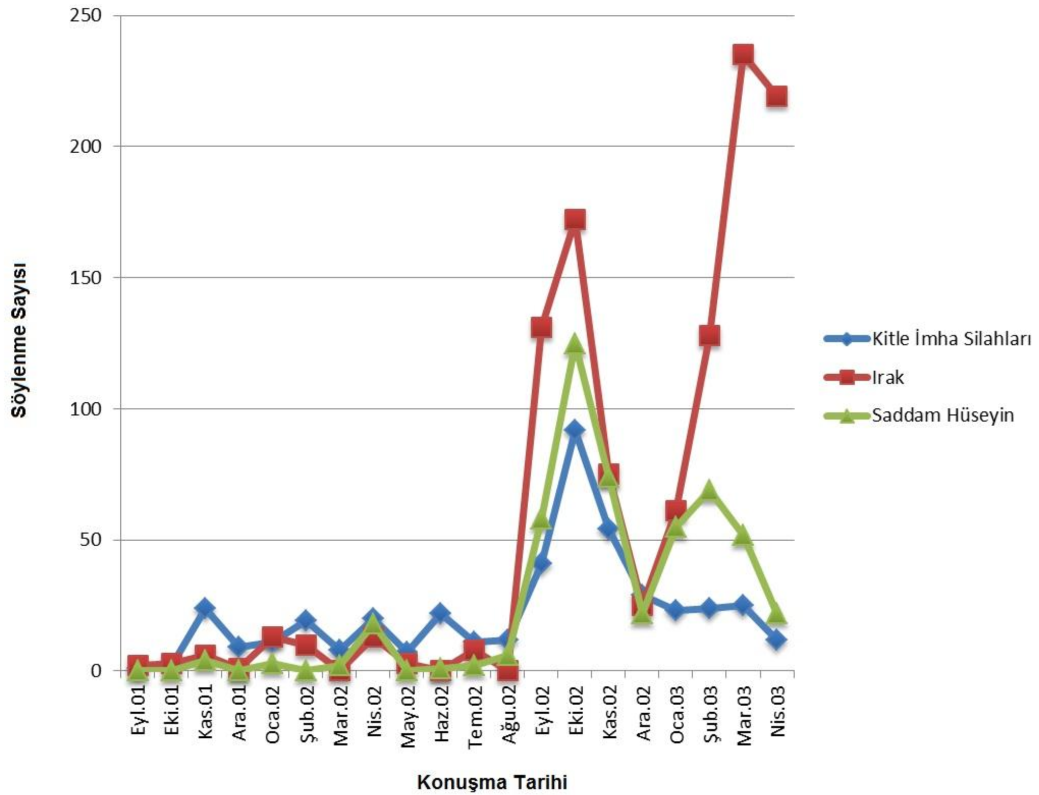
Amerika Birleşik Devletleri'ne yapılan 11 Eylül 2001 el-Kaide saldırıları Soğuk Savaş sonrası dönemi ani bir şekilde sona erdirmiş ve güvenlik gündeminde önemli bir değişikliği tetiklemiştir. Açık olarak görülmektedir ki 11 Eylül 2001 saldırıları, ABD dış politikasının etrafında oluşturulacağı baskın bir güvenlikselleştirme sağlayan teröre karşı savaş ile ABD'nin tehdit eksikliği

problemini çözmüştür. Bu saldırılar ayrıca Soğuk Savaş'ın evrenselleştirme eğilimlerini meydana çıkarmıştır (Buzan, 2006, s. 6).

b. George W. Bush'un Resmi Konuşmalarının içerik analizi

Irak İşgali'nin inşa sürecinde üç anahtar kelimenin -"Kitle İmha Silahları", "Irak" ve "Saddam Hüseyin"-, telaffuz edilmesine hız verilip verilmediğini saptamak ve bir aciliyet durumunun yaratılıp yaratılmadığını belirlemek için, George W. Bush'a ait resmi konuşmaları inceleyen bir içerik analizi yapılmıştır. Analizde konuşma metinleri, demeçler, radyo konuşmalar, beyanatlar ve tebliğler incelenmiştir. Basın konferansları ve benzeri üçüncü şahışların soru yöneltebildiği konuşmalar, içerisinde anahtar kelimelerin geçebileceği düşüncesiyle dahil edilmemiştir. İçerik analizinde 11 Eylül 2001 ve 19 Mart 2003 tarihleri arasındaki zaman dilimini incelemek amacıyla, 01 Eylül 2001 ve 30 Nisan 2003 tarihleri arasındaki George W. Bush resmi konuşmaları incelenmiştir.

Grafik 2. George W. Bush Konuşmalarının İçerik Analizi

İçerik analizinin sonuçlarını incelerken ortaya iki belirgin eğilim çıkmaktadır. İlk olarak, üç anahtar kelimenin söylenişinde Irak Savaşı'ndan hemen önceki dönemde

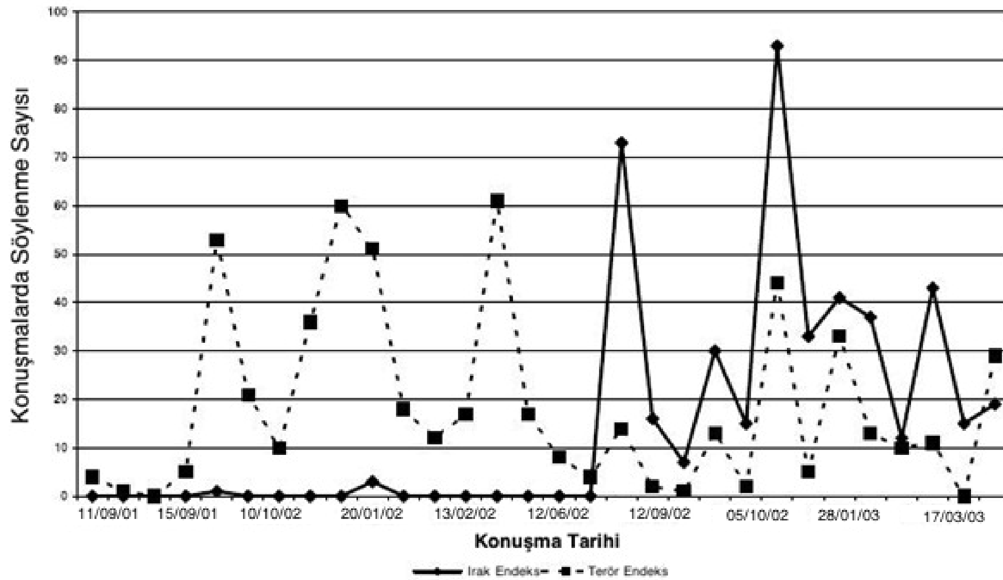
belirgin bir artış görülmektedir. İkinci olarak, üç anahtar kelimenin söylenme göstergelerindeki iniş ve çıkış hareketleri benzerlik göstermektedir.

Bunun yanı sıra George W. Bush'un 12 Eylül 2002 konuşmasının ardından bu üç anahtar sözcükte artış görülmektedir. Aralık 2003 tarihindeki azalmanın sebebi olarak ABD'nin Noel kutlamalarına yaklaşması dolayıyla bir düşüş yaşandığı değerlendirilmektedir.

2002 yılı başlangıcından 2003 yılı sonuyla sınırlanan zaman diliminde üç anahtar kelimenin Irak Savaşı'nın başlıca güvenlikselleştirme aktörü George W. Bush tarafından söylenişindeki artış ön plana çıkmaktadır. Ayrıca üç anahtar kelimenin kullanılmasındaki iniş ve çıkışlar birbiriyle uyum içindedir. bir milletin birliklerini yollayabileceği bir ülkeye odaklanmış anahtar kelimelerin söylenişinde doğal olarak artış olabileceği savunulabilir ancak söylenişlerindeki artış şüphesiz Irak'ı tehdit olarak şekillendirmek için tasarlanan güvenlikselleştirme hamlesini oluşturan retoriği yansıtmaktadır.

George W. Bush'un 12 Eylül 2002 tarihli Birleşmiş Milletler'e Irak hakkındaki konuşmasından sonra, terörizmin Irak retoriğinde ve ifadelerinde belirgin şekilde seyrekleşmesi beklenebilir. Ancak, Bush yönetiminin Irak'ın işgali için gerekçelerini açıkladığı bu tarihten sonra, Irak figürü daha belirgin şekilde terörizme atıflar ile birlikte görülmektedir (Gershkoff ve Kushner, 2005, s. 527).

Grafik 3. Irak ve Terörizm göstergesi

Kaynak: Amy Gershkoff and Shana Kushner. (2005). Shaping Public Opinion: The 9/11-Iraq Connection in the Bush Administration's Rhetoric, Perspectives on Politics, Cilt. 3, No. 4, s. 527.

12 Eylül 2002 tarihli Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na yaptığı konuşmasında George W. Bush, 11 Eylül 2001 terör saldırılarının Amerikan halkına ve dünyanın birçok halkına keder getirdiğini hatırlatarak, Irak'ın Kuveyti işgalinden başlayarak, günümüzde Irak'ın kitle imha silahları ile yapabileceklerine birçok kez atıf yapmaktadır. George W. Bush Birleşmiş Milletler konuşmasında şöyle söylemektedir: 'Saddam Hüseyin'in denetimciler kendi ülkesindeyken bile toplu katliam silahları peşinde olduğunu biliyoruz. Denetimciler ayrıldıktan sonra durduğunu mu varsayacağız? Tarih, mantık ve gerçekler tek bir sonuca ulaştırıyor: Saddam Hüseyin rejimi büyüyen bir tehlikedir. Bunun aksini ileri sürmek, kanıtlara rağmen ümit etmektir. Bu rejimin iyi niyetli olduğunu varsaymak, milyonların hayatı ve dünya barışı üzerine kumar oynamaktır. Ve bu almamız gereken bir risktir' (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 1574).

Grafik 3 dikkate alındığında, Irak ve terörizm kelimelerinin hızlı değişen söylenme sayısından daha dikkat çekici bir durum ise göstergelerin aynı zamanlarda aynı yönde hareket etmesidir. Bush'un konuşmalarında bir diğer dikkat çekici özellik ise, Eylül 2002 tarihine kadar terörizm göstergesinin iniş çıkışlarla birlikte Irak göstergesinden fazla olması, Eylül 2002'den sonra ise Irak kelimesinin terörizmden daha fazla söylenmiş olmasıdır. George W. Bush'un yukarıda bahsedilen 12 Eylül 2002 tarihli Birleşmiş Milletler konuşmasının ardından Irak'ın söylenme sayısı belirgin şekilde artmaktadır.

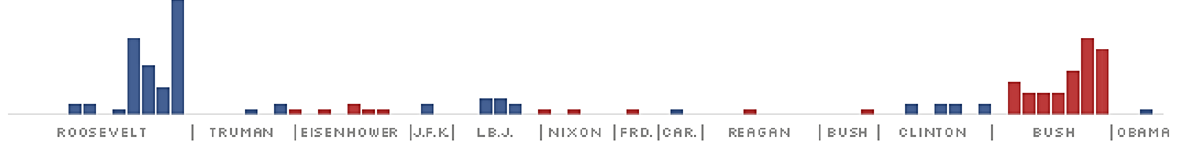
28 Ocak 2003 tarihli Birliğin Durumu konuşmasında George W. Bush '11 Eylül'den önce, dünyada birçok kişi Saddam Hüseyin'in kontrol altında tutulabileceğine inanıyordu. Ancak kimyasal maddeler, ölümcül virüsler ve belirsiz terör şebekelerinin kontrol altında tutulması kolay değildir. Bu 19 hava korsanının diğer silahlarla ve planlarla, bu sefer Saddam Hüseyin tarafından silahlandırıldığını düşününüz. Bir küçük ilaç şişesi, bir teneke kutu, bir kasa, bu ülkeyi daha önce hiç yaşamadığımız bir dehşet gününe sürüklemeye yeterli olabilir. O günün yaşanmaması için elimizden geleni yapacağız' şeklinde belirtmektedir (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 89).

8 Mart 2003 tarihli radyo konuşmasında Başkan Bush; 11 Eylül 2001 saldırılarının, Amerika'nın düşmanlarının dört uçakla neler yapabileceğinden bahsetmektedir ve teröristlerin kitle imha silahları ile neler yapabileceğini görmek için beklemeyeceklerini ifade etmektedir (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 257).

Bunun yanı sıra, Bush'un konuşmalarıyla ilgili bir başka dikkati çeken nokta ise, dost-düşman ayrımının sıklıkla dile getirilmesidir. Nitekim New York Times Gazetesi'nin yayınladığı araştırma da bunu destekler niteliktedir.

Gazetenin yayınladığı araştırmaya göre, George W. Bush 11 Eylül 2001 saldırıları sonrasında “düşmanlar” sözcüğünü aralıksız olarak kullanmıştır.

Grafik 4. “Enemies” (Düşmanlar) Sözcüğünün Söylenme Oranı

Kaynak: New York Times. (2011, Ocak 25), 25 Nisan 2012 tarihinde http://www.nytimes.com/interactive/2011/01/25/us/politics/state-of-the-union-words-used.html?ref=georgewbush adresinden alınmıştır.

Sadece Başkan Franklin D. Roosevelt ve George W. Bush’ın kelimeyi belirgin bir yoğunlukla kullandığı görülmektedir. Görevdeki ABD Başkanı Barack Obama şuana kadar bu sözcüğü bir kez kullanarak; Amerikalılar belirlenmiş düşmanları nerede olurlarsa olsun yenilgiye uğratmalıdır demiştir. (New York Times, 2011). Grafik 4’te ABD Başkanları Roosevelt ile başlanarak Obama’ya kadar incelenmiş, ‘düşmanlar’ kelimesinin söyleniş sıklığı grafiğe yansıtılmıştır.

2. STRATEJİK İLETİŞİME ÖRNEK OLARAK NEW YORK TIMES HABER İÇERİĞİNDE GEORGE W. BUSH

Stratejik İletişim'in 'Ulusal hedefler doğrultusunda seçilen dinleyici kitleyi bilgilendirme, etki etme ya da ikna etmek için, düzenlenmiş eylemler ya da davranışlar, mesajlar, görüntüler ve diğer sinyal ya da bağlantılar' olduğu kavramsal çerçeve içerisinde belirtilmiştir (Paul, 2011, s. 17). Stratejik İletişim, bir devlet için ulusal amacı gerçekleştirmeye yöneliktir ve bu amacı barındırdığı sürece 'Stratejik'tir. Devletin belirli kurumları ve onların liderleri Stratejik İletişim'i gerçekleştirmekle sorumludur. Bu bağlamda, başta ABD Başkanı George W. Bush ve Bush Yönetimi'ndeki diğer üst düzey yetkililerin ileteceği mesajlar, sağlayacağı görüntüler ve kuracağı bağlantılar kapsamı geniş olan Stratejik İletişim'in bir parçasıdır.

Bu bölümün amacı, Irak Savaşı'nı önceleyen aylarda gerçekleşen bilgi akışını değerlendirmek ve Stratejik İletişim'in uygulanabilip uygulana bilemediğini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda, ABD Başkanı George W. Bush'un Ocak 2002'den Mayıs 2003'e kadar olan ve önem arz eden konuşmasının beş konuşmasının, New York Times baş sayfa makalelerine olan yansımaları incelenecektir.

ABD ulusal gazetelerinden New York Times'ın seçilmesindeki sebep ise, New York Times Gazetesi'nin entelektüel ulusal kitle için ulusal politika konuları hakkında bilgi vermeyi amaçlayan seçkin gazeteler grubunun en etkilisi olarak görülmesidir (Bartels, 1996, s. 6; Gershkoff ve Kushner, 2005, s. 528). Bununla birlikte, George W. Bush'un muhafazakar ideolojiye sahip Cumhuriyetçi Parti'den olduğu düşünüldüğünde, New York Times Gazetesi'nin yayın duruşunun liberal eğilimli olmasının, Bush konuşmalarının haber içeriğinin Amerikan halkına konuları anlamak için alternatif bir çerçeve sağlayabileceği düşünülmektedir. Karşıt kaynaklarla yapılan röportajlar ya da Bush konuşmalarının eleştirel değerlendirmeleri buna örnek olarak gösterilebilir (Gershkoff ve Kushner, 2005, s. 528).

a. New York Times Gazetesi Baş Sayfa Makalelerinin İncelenmesi

George W. Bush'un 29 Ocak 2002 tarihli Birliğin Durumu konuşmasının ertesi günü David E. Sanger, konuşmadaki çarpıcı bölümleri şu şekilde aktarmaktadır: Başkan Bush'un bu konuşmada Amerikalılara, teröre karşı savaşımız daha başlangıç dediğini ve dünya çevresindeki teröristlere ve üç devlete –İran, Irak ve Kuzey Kore'ye uyarılar da bulunduğunu söylemektedir.

Alışılmışın dışında sert bir üslup ve 1. Dünya Savaşı'nda Almanya, İtalya ve Japonya ittifakını tanımlamak için kullanılan bir terimi seçerek, bu gibi devletler ve onların terörist müttefikleri bir Şer Ekseni oluşturmaktadır diye itham ettiğini aktarmaktadır. Bunun yanı sıra Başkan Bush'un, ülkenin ve dünyanın terörizm ve onu destekleyen devletler karşısında birleşmişken hızlı hareket etmeye ihtiyaç olduğuna vurgu yaptığını aktarmaktadır (Sanger, 2002).

Yazar ayrıca, Başkan Bush'un akıldan çıkmayan uyarı sözcükleriyle, Amerikan istihbaratının el-Kaide tarafından on binlerce potansiyel teröristin 1996'dan beri Afganistan'da eğitildiğine inandığını aktarırken, bu teröristlerin şuan dünyanın her yanında patlamaya hazır saatli bombalar gibi olduğu benzetmesine yer vermektedir (Sanger, 2002).

George W. Bush 29 Ocak 2002 Birliğin Durumu konuşmasında Irak'ın oluşturduğu tehditten şu şekilde bahsetmiştir: Irak Amerika'ya karşı olan düşmanlığını sergilemeye devam etmektedir. Irak rejimi on yıldan fazla zamandır şarbon, sinir gazı ve nükleer silahlar geliştirmek için planlar yapmaktadır. Bu rejim daha önce kendi vatandaşlarını katletmek için zehirli gaz kullanmış, annelerin bedenlerini ölü çocuklarının bedenleri üzerine yığılmış şekilde bırakmıştır. Bu rejim uluslararası denetimi kabul eden sonra da denetimcileri defeden bir rejimdir. Bu rejimin uygar dünyadan saklayacak bir şeyi vardır (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 131).

David E. Sanger ise Başkan Bush'un Irak'ın oluşturduğu tehdit ile ilgili konuşması boyunca tehditte bulunmadığını ve son tarih vermediğine işaret ederek, savaşı oraya götürmek konusunda Bush'un müttefiklerinden gelen itirazları hiç tartışmadığını belirtmektedir. Yazar konuşmaya yönelik bir başka eleştiri olarak Usame Bin Ladin'in hiç sarf edilmediğini belirtmektedir (Sanger, 2002).

David E. Sanger'in makalesinde 29 Ocak 2002 tarihli Birliğin Durumu konuşmasından 13 adet birebir alıntı yapılmıştır. Birebir alıntıların yanı sıra yazar, George W. Bush'un sözlerini kendi ifadesiyle aktardığı 7 alıntı yapmaktadır.

30 Ocak 2002 tarihli bir başka baş sayfa makalesi ise, George W. Bush'un Birliğin Durumu konuşmasından 6 kez dolaylı, 2 kez birebir alıntı yapmıştır. Makalenin yazarı Micheal R. Gordon konuşmaya değinirken, Clinton Yönetimi ile Bush Yönetimi'nin Irak, İran ve Kuzey Kore'ye yaklaşımındaki farkı, sertleşen bir retorik olarak ön plana çıkarmaktadır: 'Bu konuşma bugüne kadar Başkan Bush'un Irak'ın kitle imha silahları uğraşını ve ABD'nin bu tehdidi etkisiz kılmak konusundaki kararlılığını tanımlamak için yaptığı en sert retoriktir. Clinton yönetimi ilk olarak Irak, İran ve Kuzey Kore'den 'haydut devletler' olarak bahsetmiş, sonra daha ılımlı bir ifade ile değiştirerek bu devletlere 'kaygılandıran devletler' demiştir. Başkan Bush

tersine bu devletleri kötülüğün özü olarak ifade etmiştir. Bush bu devletlerin kitle imha silahları uğraşlarını hızlıca ve kararlı bir şekilde üstesinden gelinmesi gereken mutlak bir tehlike olarak tanımlamaktadır’ (Gordon, 2002).

Elisabeth Bumiller 30 Ocak 2002 tarihli makalesinde 5 adet birebir alıntı ve 5 adet kendi ifadesiyle aktarıma yer vermektedir. Yazar, Başkan Bush’un konuşmasını dış tehditlerin tanımını genişletmek için kullandığını söylemektedir. ABD’nin, teröristlerin ve onları barındıran devletlerin peşinde olduğunu yeniden ifade edişini aktarırken, Bush’un kitle imha silahları geliştiren ülkelerle ilgileneceklerini ve öncelikle Irak, İran ve Kuzey Kore ile yüzleşeceklerini belirten ifadelerine yer vermektedir (Bumiller, 2002).

Bahsedilen önceki iki makale ile kıyaslandığında Elisabeth Bumiller’ın makalesinin eleştirel bir yazıdan çok, olumlu yorumlar içeren bir tane olduğu görülmektedir. Bumiller konuşmayla ilgili olarak, Başkan Bush’un Temsilciler Meclisi’nin kürsüsüne[1], halkın çoğunluğunun onun savaşı iyi idare ettiğine dair görüşlerinin desteğiyle, Amerikan tarihinin en popüler başkanlarından biri olarak uzun adımlarla yürüdüğü yorumunda bulunmuştur (Bumiller, 2002).

İkinci olarak, George W. Bush’un 12 Eylül 2002 tarihli Birleşmiş Millet Genel Kurulu konuşmasının ardından New York Times bilgi akışına bakılarak, 13 Eylül 2002 tarihli 2 makale incelenmiştir.

Patrick E. Tyler, 13 Eylül 2002 tarihli makalesinde Başkan Bush’un konuşmasından 4 doğrudan alıntı, 4 tane dolaylı yoldan alıntı yapmaktadır. Birleşmiş Milletler Genel Kurulu’na konuşmasında Başkan Bush ABD’nin Birleşmiş Milletlerin kurulmasına yardımcı olduğunu belirterek, Birleşmiş Milletler’in etkili, saygılı ve başarılı olmasını istediklerini söylemektedir. Ayrıca, dünyanın en önemli çok taraflı kurumu olarak Birleşmiş Milletler’in kararlarının uygulanmasını istediklerini belirtmektedir (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 1572).

George W. Bush’un konuşmasının çarpıcı kısımlarını öne çıkartan Tyler, Başkan’ın Birleşmiş Milletler’in güvenilirliği ve güvenli bir dünya düzeninin, uluslararası toplumun Irak’ın Amerika ve dostlarını tehdit etmek için geliştirdiği toplu katliam silahlarının oluşturduğu kabul edilemez tehdide karşılık vermesi gerektiğini savunarak yeni bir konuya ilerlediği yorumunda bulunmuştur (Tyler, 2002). Tyler ayrıca, Başkan Bush konuşmasını (11 Eylül saldırılarını) anma etkinlikleriyle aynı zamana denk getirerek, ülkeye ve bir ölçüde dünyaya 11 Eylül saldırılarının hemen sonrasında nasıl birleştiklerini hatırlattığını söylemektedir (Tyler, 2002).

[1] Kürsü olarak çevirilen kelimenin İngilizce aslı “the Well” dir. Temsilciler Meclisi’nde Söylev kürsüsünün hemen önünde bulunan alanı ifade etmektedir.

David E. Sanger ve Elisabeth Bumiller 13 Eylül 2002 tarihli makalesinde, George W. Bush'un Birleşmiş Milletler konuşmasından 8 adet doğrudan, 5 adet ise dolaylı olarak alıntı yapmaktadır. Yazarlar makalede Başkan Bush'un konuşması için "ikna edici" ve "açık sözlü" nitelemelerini kullanmaktadır. Yazarlar, Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'na yaptığı etkili ve açık sözlü konuşmada Başkan Bush'un, dünya liderlerine kararlı Amerika Birleşik Devletleri'nin kararlı olduğunu söylediğini ve onları da aynı kararlı duruşa davet ettiğini aktarmaktadır. Sanger ve Bumiller Başkan Bush'un, Saddam Hüseyin'in on bir yıldır kitle imha silahlarını yok etmesini, terörizmi desteklemeye son vermesini, Körfez Savaşı'ndan tutukluların açıklamasını yapmasını ve baskı modeline son vermesini söyleyen Birleşmiş Milletler kararlarını yok saydığını savunduğunu eklemektedir (Sanger ve Bumiller, 2002).

George W. Bush'un 7 Ekim 2002 tarihli Ulusa Sesleniş konuşmasını inceleyen iki New York Times Gazetesi makalesinden biri olan David E. Sanger'a ait makalede Başkan Bush'un konuşmasından 10 adet doğrudan alıntı, 13 adet kendi ifadesiyle aktarım yapılmaktadır. Yazar makalesinde Bush'un konuşmasının, söylemedikleriyle dikkat çektiğini ifade etmektedir. İsrail'e çatışmanın dışında kalması konusunda uyarı yapılmadığını, Saddam Hüseyin'in kitle imha silahlarına sahipken bunca zamandır neden ABD ve dostlarına karşı kullanmadığın açıklamasının yapılmadığını eleştirmektedir (Sanger, 2002).

Bunun yanı sıra Todd S. Purdum'e ait makalede 7 doğrudan alıntı ve 5 adet kendi ifadesiyle aktarım yapılmıştır. Todd S. Purdum makalesinde George W. Bush'un konuşması ile ilgili olarak, Başkan Bush'un konuşmasında sert ama alçak ses tonuyla, Irak ile savaşın istenilen ya da kaçınılmaz bir şey olmadığını ifade ettiğini aktarırken, Saddam Hüseyin silahsızlanmazsa Amerika Birleşik Devletleri'nin ona karşı hamlede bulunacağına şüphe bırakmadığını ifade etmektedir (Purdum, 2002).

Başkan Bush'un Cincinnati müzesinde bazen konuşmasını güçlü alkışlarla bölen dinleyici kitleye, kolay ya da risksiz bir harekât biçimi olmadığını söylediğinden bahsederken, George W. Bush'un şu ifadelerine yer vermektedir: 'Bazıları beklememiz gerektiğini savunuyor, bu bir seçenek. Fikrimce, bu seçeneklerin en risklisidir çünkü ne kadar çok beklersek Saddam Hüseyin o kadar kuvvetli ve cüretkâr olacaktır. Saddam Hüseyin'in silahlarını teröristlere vermemesini ya da dünyaya şantaj yapabileceği nükleer silahlar geliştirmemesini umarak bekleyebiliriz. Ancak şundan eminim ki bu tüm kanıtlara karşı bir umuttur' (Purdum, 2002).

Purdum ayrıca Başkan Bush'un Irak'a karşı halkı 'Irak'ın benzersiz olduğuna' inandırmak için herkesin bildiği gerçekleri yeni ve açık sözlü bir çabayla ileri sürerken yeni kanıtlar ortaya koymadığını ifade etmektedir. Saddam Hüseyin'i

‘Stalin’in öğrencisi’ olarak, kadınların ve çocukların işkencecisi ve önceki bir Birleşmiş Milletler denetimcisinin sözleriyle ‘kitle imha silahlarına bağımlı olan öldürmeye meyilli bir diktatör’ olarak tasvir etmek için, uydu fotoğrafları ve sığınmacıların tanıklıklarına atıf yaptığını söylemektedir (Purdum, 2002).

Yazar, Başkan Bush’un güvenlikselleştirdiği tehdidin yorumlarına da yer vermektedir. Başkan Bush’un sade bir dille, Irak rejiminin beysbol topundan biraz daha büyük miktarda zenginleştirilmiş uranyum üretebiliyor, satın alabiliyor ya da çalabiliyorsa, bir yıldan kısa sürede nükleer silahlara sahip olabileceğini ileri sürdüğünü aktarmaktadır (Purdum, 2002).

George W. Bush 28 Ocak 2003 tarihli Birliğin Durumu konuşmasında dört başlıca amacı;

- Yeniş iş olanakları yaratacak şekilde hızlı büyüyen bir ekonomi
- Yüksek kalitede ve ekonomik sağlık hizmeti sağlamak
- Enerji bağımsızlığını sağlamak ve bunu çevreyi iyileştirerek yapmak
- Amerika’nın en derin problemlerine (evsizler, yetimler, bağımlılar gibi) şefkat göstermek olarak belirtmektedir (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 85).

Birliğin Durumu 2003 konuşmasında Başkan Bush, AIDS hastalığının tedavisine yönelik geliştirilen yeniliklerden bahsederken ani bir şekilde uluslararası terörizm ve Irak tehdidine geçiş yapmaktadır. Amerikan milletinin ve dünyanın, Kore yarımadasından ders çıkarmasını ve Irak’ta daha büyük bir tehdidin büyümesine izin vermemesini ifade eden Başkan Bush, pervasız bir saldırganlık tarihiyle, terörizmle olan bağlantılarıyla, büyük potansiyel bir zenginlikle, zalim bir diktatörün hayati bir bölgeye hükmetmesine ve ABD’yi tehdit etmesine izin verilmemesini savunmaktadır. On iki yıl önce, Saddam Hüseyin’in kendi başlattığı ve yenildiği bir savaşta ölme olasılığıyla yüz yüze geldiğini, kendisini kurtarmak için tüm kitle imha silahlarını bırakmayı kabul ettiğini ancak sonraki on iki yılda, bu anlaşmayı sistemli olarak ihlal ettiğini belirtmektedir. Başkan Bush Saddam Hüseyin’in, Denetimciler kendi ülkesindeyken dahi kimyasal, biyolojik ve nükleer silahların peşinde koştuğunu öne sürmektedir (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 87).

Michael R. Gordon 29 Ocak 2003 tarihli makalesinde, bu konuşmadan 3 adet doğrudan alıntıya, 7 adet kendi ifadesiyle aktarıma yer vermektedir. Yazar George W. Bush’un konuşmasıyla ilgili olarak, Başkan Bush’un Irak ile yakında savaşa girme konusunu genişleterek, Irak’ın teröristleri koruduğuna ve yardım ettiğine dair istihbaratın olduğunu söylediğine değinmektedir. Ayrıca, Saddam Hüseyin’in kitle imha silahlarını ABD’ye karşı kullanabilecek teröristlere dağıtabileceğine dair uyardığını eklemektedir (Gordon, 2003).

Bununla birlikte yazar, George W. Bush'un argümanının yönetime, kamu diplomasisi bakımından oldukça cazip geldiğinin belirgin olduğunu söylemektedir. Birçok Amerikalı için, milleti teröristlerden korumanın, savaşmak için Irak'ın petrol zengini Basra Körfezi'nde güç dengesini değiştirecek yeni silahlar geliştirmesini önlemekten daha ikna edici bir gerekçe olduğunu savunmaktadır (Gordon, 2003).

Todd S. Purdum makalesinde Başkan Bush'un Birliğin Durumu konuşmasından 10 adet doğrudan alıntı, 1 adet kendi ifadesiyle aktarım yapmaktadır. Purdum makalesinde Birliğin Durumu konuşmasından şunları aktarmaktadır: 'Başkan Bush geçen seneki konuşmasında Irak, İran ve Kuzey Kore'yi 'şer ekseni' ile bağlamasından telaşa kapılan ve Irak üzerine tasarılarından şüphe duyan tüm dünyadaki müttefiklerinin güvenini tazelemeye çalıştı. Amerika Birleşik Devletleri savaşa girmek zorunda kalırsa 'ele geçirmeden güç uygulayacağı' sözünü verdi ve 'yabancıların özgürlüğü için fedakârlık ederiz' diye ekledi. Avrupalılara özellikle 20. Yy boyunca Hitlerizm, militarizm ve komünizmin hırslarının özgür insanların iradesi, muhteşem ittifakların gücü ve Amerika Birleşik Devletleri'nin kuvvetiyle yenilgiye uğratıldığını hatırlattı' (Purdum, 2003).

Purdum Başkan Bush'un konuşmasından çok sayıda birebir alıntı yaparken, yazının sonunda George W. Bush ile ilgili eleştirel bir yorumda bulunarak; Afganistan'da devam eden çatışmalarla, Pakistan'da aşırıcıların tekrar gruplaşmasıyla ve ülkede işsiz ekonomik iyileşme ile Başkan Bush'un, ülkenin iki sene önce göreve geldiği halinden iyi olduğunu iddia edemeyeceğini savunmaktadır. Ancak günümüzden iki yıl sonra daha iyi durumda olacağını söz verebileceğini ve verdiğini ifade etmektedir: 'Sorunlarımızı inkâr etmeyeceğiz, görmezden gelmeyeceğiz, bu sorunları diğer Kongre'lere, başkanlara ve gelecek nesillere bırakmayacağız' (Purdum, 2003).

Richard W. Stevenson ve David E. Sanger 29 Ocak 2003 tarihli makalesinde George W. Bush'un 28 Ocak 2003 tarihli Birliğin Durumu konuşmasından 19 adet kendi ifadesiyle aktarım, 14 adet doğrudan alıntı yapmaktadır. Stevenson konuşmayla ilgili olarak; Başkan Bush'un kötülüğün kişileştirilmişi olarak betimlediği Iraklı lidere karşı, gerekirse tek taraflı hareket etmekten korkmayan bir Amerikan'ın ikna edici, amaçlı ve çok ciddi ses tonuyla konuştuğunu belirtmektedir (Stevenson ve Sanger, 2003).

Başkan Bush'un, Saddam Hüseyin ile bir kere ve herkes için ilgileneceğindeki kararlılığa değinirken, Irak'a karşı koymada ve onu özgürleştirmede dünyanın desteğini kazanmaya çalışırken beklemeyeceğini açıklığa kavuşturduğunu ifade etmektedir. Yazarlar bunun yanı sıra, Başkan Bush'un konuşmasını, Hüseyin'in kendi halkına karşı kimyasal silahlar kullandığını ve muhaliflerine karşı düzenli

olarak işkenceye başvurduğunu söyleyerek, Irak'a karşı önleyici saldırı yapmak için gerekçelerini sunmakta kullandığını ifade etmektedir (Stevenson ve Sanger, 2003).

Son olarak, yazarlar Başkan Bush'un Irak'ın eylemleri ile ilgili olarak çok az yeni kanıt sunduğunu, Hüseyin'in işkence yöntemlerini ve gözdağını sert ifadelerle tanımladığını ve bir noktada Iraklı lideri açık bir şekilde Hitler ile kıyasladığını söylemektedir (Stevenson ve Sanger, 2003).

ABD tarafından Irak Savaşı'nın başlatıldığı gün olan 19 Mart 2003 tarihinden iki gün önce 17 Mart 2003'te, George W. Bush yaptığı radyo konuşmasında şöyle söylemektedir: Yıllardır süren tüm aldatmaca ve zulüm artık bir sona ulaşmıştır. Saddam Hüseyin ve oğulları Irak'ı 48 saat içinde terk etmelidir. Bunu yapmayı reddetmeleri bizim seçtiğimiz bir zamanda başlayan askeri çatışmayla sonuçlanacaktır (U.S. Government Printing Office, 2006, s. 278).

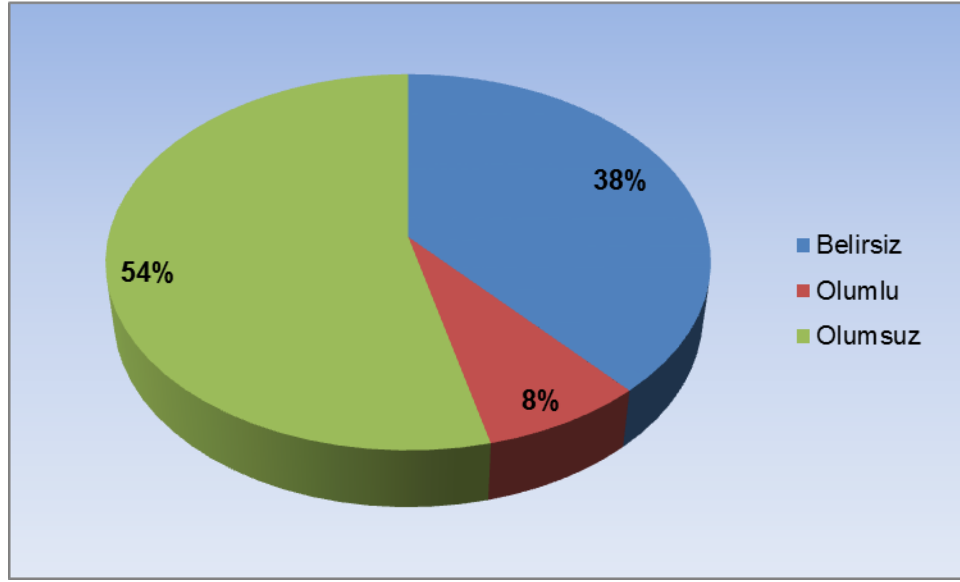
18 Mart 2003 tarihli makalesinde David E. Sanger, Başkan Bush'un radyo konuşmasından 3 doğrudan alıntı ve 5 adet kendi ifadesiyle aktarım yapmaktadır. Bush'un Saddam Hüseyin'i görevinden alma argümanı bir öğretiyle özetleyen Sanger, bu öğretiyi 'resmi olarak savaş ilan etmeyen gizli düşmanların olduğu bir dönemde, Amerika'nın düşmanlarının 'önce saldırmalarını beklemek, meşru müdafaa değil, intihardır' şeklinde ifade etmektedir (Sanger, 2003).

Yazar, Başkan Bush'un Birleşmiş Milletler'in dünyanın güvenliğini sağlamakta başarısız olması durumunda Amerika'nın bu sorumluluğa sahip olduğunu ifade ettiğini ve Hüseyin'e 48 saat verdiğini belirtmektedir (Sanger, 2003). Başkan Bush'un konuşmasında Avrupalılara konuşmadığını belirten Sanger, Bush'un önce Amerikan halkına, ulusun hayatta kalması meselesine atfederek, ilerleyen günlerde savaşın olacağının kesin göründüğünü açıkladığını aktarmaktadır. Ardından Başkan Bush'un Irak halkına, yiyecek ve özgürlük sözü vererek seslendiğini eklemektedir (Sanger, 2003).

George W. Bush'un Irak Savaşı'na yaklaşılan süreçteki en önemli beş konuşmasının New York Times makalelerine olan yansımaları incelenmiştir. Elde edilen veriler sonucunda, New York Times bilgi akışının tek taraflı olarak Başkan Bush ve yönetiminin konuşmalarını aktardığı görülmektedir. Liberal eğilimli bir gazete olduğu düşünüldüğünde, Bush Yönetimi'nin görüş çerçevesine yoğun ve sürerlik gösteren bir eleştiri yapılmamıştır.

Makalelerin George W. Bush konuşmalarına karşı duruşları incelenerek, bu makalelerin % 54'ünün olumsuz, % 38'inin belirsiz ve % 8'inin olumlu olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Grafik 5. New York Times Makalelerinin George W. Bush Konuşmalarına Yönelik Duruşu

Stratejik İletişim bağlamında yazılı basının önemine daha önce de vurgu yapılmıştır. New York Times makalelerinin incelemesinden de anlaşıldığı üzere, olumlu, olumsuz ya da belirsiz oluşu farketmeksizin, George W. Bush'un konuşmalarını konu alan makaleler bu konuşmalardaki fikir ve argümanları okuyucuya iletmektedir. Siyasi elitlerin konuşmalarının yazılı basına aktarılmasıyla, Stratejik İletişim bir ölçüde gerçekleştirilmiş olur. Eğer bu makalelerin büyük çoğunluğu olumlu bir duruş sergileseydi, Stratejik İletişim'e daha fazla katkı sağlanacağı düşünülmektedir.

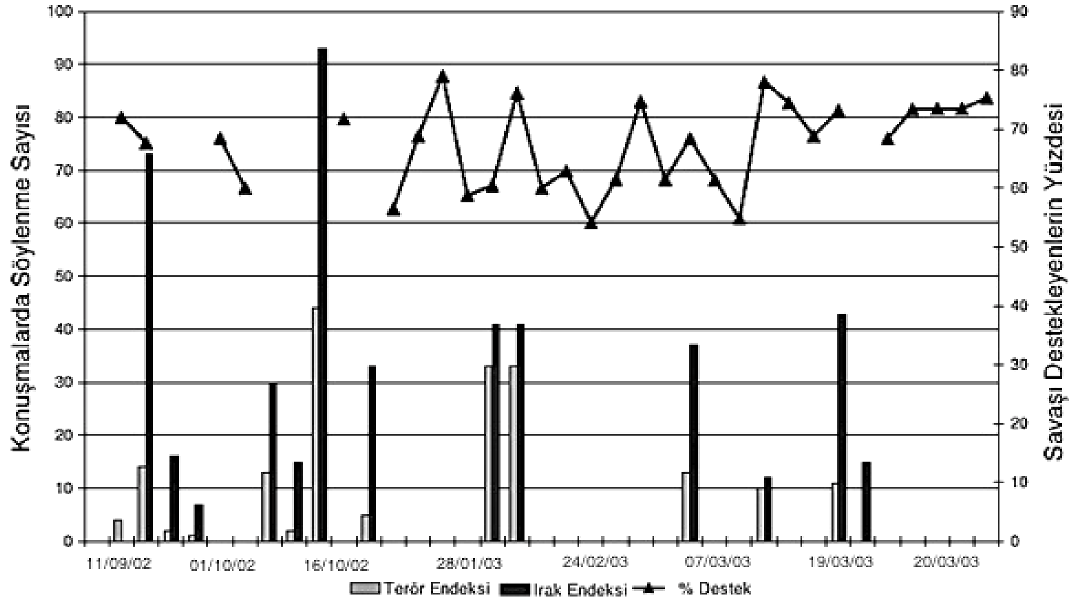
Bununla birlikte Halloran'a göre, Stratejik İletişim'in amacı müttefikleri ve dostları kendi tarafında durmaya ikna etmektir. Stratejik İletişim tarafsız olanları kendi yanına çekmek ya da en azından tarafsız olarak kalmalarını sağlamaktır (Halloran, 2007, s. 6) Bu bakış açısından bakıldığında, George W. Bush'un konuşmalarını Amerikan halkına ikinci bir konumdan aktaran bu makalelerin % 38'inin belirsiz olması Stratejik İletişim için yararlı hale gelmektedir.

b. George W. Bush Retoriği ve 2003 Irak Savaşı'na Halk Desteği

Grafik 6'da görülebileceği üzere, Irak Savaşı'na yönelik halk desteği çoğu zaman George W. Bush'un Irak ve terörizm telaffuzlarındaki artışla uyumludur. Başkan Bush'un 28 Ocak 2003 tarihli Birliğin Durumu konuşması ve 17 Mart 2003 tarihli Ulusa Sesleniş konuşmasına paralel olarak da halk desteğinde artış olduğu görülmektedir.

Amerikan halkının, George W. Bush tarafından söz-eylem ile Irak'ın güvenlikselleştirilmesine savaşa yönelik verdiği destekle yardımcı olduğu düşünülmektedir.

Grafik 6. Bush Retoriği ve Halk Desteği

Kaynak: Amy Gershkoff and Shana Kushner. (2005). *Shaping Public Opinion: The 9/11-Iraq Connection in the Bush Administration's Rhetoric*, Perspectives on Politics, Cilt. 3, No. 4, s.529.

Washington Post'un 17 Mart 2003 tarihli anketinde aynı tarihli Ulusa Sesleniş konuşmasının ardından Irak Savaşı'na ilişkin olarak; 'Bu akşamki konuşmada Bush, Saddam Hüseyin ve diğer Iraklı liderlerin 48 saat içinde ülkeden ayrılmamaları durumunda, Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak ile savaşacağını söylemiştir. Eğer ayrılmazlarsa, 48 saat zaman sınırından sonra Amerika Birleşik Devletleri'nin Irak ile savaşa girmesini destekler misiniz yoksa karşı mı gelirsiniz?' sorusuna verilen cevaplarda % 72 destekliyorum, % 24 karşıyım derken, % 3 fikir belirtmemektedir (Washington Post, 2003).

Ayrıca, George W. Bush'un 2003 yılı Birliğin Durumu konuşmasını dinledikten sonra Amerikan halkının % 9'u, Başkan Bush'un konuşmasını sebep göstererek, Irak'ta savaşa karşıyken destekler duruma gelmiştir (Gershkoff ve Kushner, 2005, s. 530). Bu durumda, düzenli olarak George W. Bush'un konuşmalarını dinleyenlerin, Irak ve terörizm arasında güçlü bir bağlantı algılayarak, dolayısıyla Irak Savaşı'nı desteklemesi yüksek olasılığa sahip bir durumdur.

Kavramsal çerçevede belirtildiği üzere, bir güvenlikselleştiren hamlenin (securitizing move) güvenlikselleştirmeye dönüşebilmesi için, hedef kitlenin bu hamleyi kabul etmesi gerekmektedir. Yukarıda aktarılan anket sonuçları ve halk desteğini gösteren grafik, Amerikan halkının Irak Savaşı'nı desteklediğini doğrulamaktadır. Dolayısıyla, Bush retoriğinde Irak varoluşsal bir tehdit olarak sunulmuş ve bu durum Amerikan halkı tarafından kabul edilerek, Irak güvenlikselleştirilmiştir.

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Bu tezin amacına yönelik olarak, 11 Eylül 2001 saldırılarının ardından, 19 Mart 2003 Irak Savaşı'na kadar olan süreçte Amerika Birleşik Devletleri eski Başkanı George W. Bush'un Irak'ı güvenlikselleştirmesi incelenmiş ve güvenlikselleştirme sürecinin stratejik iletişim bağlamında yazılı basın kullanılarak, dinleyici kitle olan ABD halkına yansıtılıp yansıtılmadığını New York Times Gazetesi örneği üzerinden değerlendirilmiştir.

Güvenlikselleştirme süreci, güvenlikselleştirme teorisi ve onun ortaya attığı söz-eylem kavramı üzerinden değerlendirilmiştir. Söz-eylemin varlığını gözlemlemek adına Başkan Bush'un bahsedilen tarih aralığındaki resmi konuşmalarına içerik analizi yapılarak, Kitle İmha Silahları (WMD), Irak ve Saddam Hüseyin kelimelerinin telaffuz edilme sayısı incelenmiştir.

İçerik analizinin değerlendirmesi yapıldığında, şu sonuçlara ulaşılmıştır:

(1) Kitle imha silahları (WMD), Irak ve Saddam Hüseyin sözcükleri, bahsedilen tarihler arasında ve özellikle 19 Mart 2003 Irak Savaşı'nın hemen öncesindeki dönemde belirgin bir artış göstermektedir. Söz-eylemdeki bu artış vasıtasıyla Irak Savaşı'na uzanan süreçte Irak'ın bir güvenlik sorunu olarak şekillendirilmesi sağlanmıştır.

(2) Bu sözcüklerin artış ve azalmalarını gösteren iniş çıkışlar, birbiriyle uyum içerisindedir. Kitle imha silahlarının Irak ve Saddam Hüseyin sözcükleriyle bir arada kullanılarak, Irak'ın ve Saddam Hüseyin'in bu silahlara sahip olduğu ve bundan dolayı bir tehdit oluşturduğu yansıtılmaktadır.

(3) George W. Bush'un saldırıları hatırlatmak amacıyla aynı tarihlere denk getirdiği değerlendirilen 12 Eylül 2002 tarihli konuşmasının ardından, 2002 yılının Eylül ve Ekim aylarında bu sözcüklerin telaffuzunda büyük artış görülmektedir.

(4) Aralık 2003'e doğru yaşanan azalmanın sebebinin ABD'de Noel kutlamalarına yaklaşılması sebebiyle olduğu düşünülmektedir çünkü bu dönemden sonra bu üç sözcüğün en çok telaffuz edildiği döneme girilmiştir.

(5) 19 Mart 2003 Irak Savaşı'nın başlangıcından itibaren üç sözcüğün telaffuzunda düşüş yaşanmaktadır. Varılan bu sonuç, Irak'ta savaşın başlamasının ardından Irak'ın güvenlikselleştirilmeye ihtiyacının kalmaması sebebiyle söz-eylemin kullanılmasındaki ani düşüşü açıklar niteliktedir.

Bununla birlikte, George W. Bush'un konuşmalarında Eylül 2002 tarihine kadar terörizm sıklıkla dile getirilirken, bu tarihten sonra Irak sözcüğü belirgin bir artış göstererek terörizm sözcüğünden üst bir seviyeye yükselmiştir. Ancak iki sözcüğün söylenme oranındaki değişime rağmen, grafikteki göstergeleri (Grafik 3) Eylül 2002 tarihinden sonra iniş ve çıkışlarında uyumlu bir seyir izlemektedir.

Bir konunun güvenlikselleştirilmesinde, yalnızca söz-eylemin kullanılarak o konunun güvenlik konusu haline getirilmesi yeterli değildir. Bu sebeple, Amerikan halkının Irak Savaşı'nı desteklemediği takdirde, Başkan Bush'un söz-eylemlerinin bir güvenlikselleştirme hamlesi olarak kalacağı düşünülmektedir. Ancak George W. Bush'un söz-eylem vasıtasıyla Irak'ı güvenlikselleştirmesi, ABD halkının büyük çoğunluğunun savaşa destek vermesiyle ve dolayısıyla bu güvenlikselleştirmeyi kabul etmiş olmasıyla gerçekleşmiştir.

Halkın güvenlikselleştirme hamlesini destekleyerek karşılık vermesinde, Stratejik İletişim'in rolü önem arz etmektedir. Stratejik İletişim, güvenlikselleştirme sürecinin toplumsal inşa kısmında, toplumun bu güvenlikselleştirmeyi kabul etmesinde rol oynamaktadır.

Mesajların ve eylemlerin, hedef kitleyi bilgilendirmek, etki etmek ve ikna etmek için son derece önemli olduğu Stratejik İletişim'de, bu mesajların ve eylemlerin hedef kitleye ulaştırılması aşamasında basının önemli bir yeri bulunmaktadır. Bu sebeple, New York Times Gazetesi'nin baş sayfa makalelerinin, Başkan Bush'un önemli konuşmalarına karşı duruşları ve nasıl yansıttıkları incelenmiştir.

Stratejik İletişim bağlamında değerlendirildiğinde, bu konuşmaların baş sayfa makalelerinde analiz edilmesi, Başkan Bush'un Amerikan halkına iletmek istediği mesajların iletilmesine yardımcı olmaktadır. Çünkü bu makalelerin Başkan Bush'un konuşmalarına karşı duruşları ne olursa olsun, bu konuşmalardan çok sayıda birebir alıntı ve dolaylı anlatım yaptıkları görülmektedir. Bu sayede Stratejik İletişim bağlamında yazılı basın, Başkan Bush'un mesajlarını ilettiği ikinci bir konum sağlamıştır.

Stratejik İletişim'in etkili olmasını sağlayacak diğer bir unsur ise, bu makalelerin George W. Bush'un konuşmalarına karşı duruşlarının olumlu ve/veya belirsiz olmasıdır. Ancak yapılan incelemenin ardından makalelerin % 54'ünün olumsuz, % 38'inin belirsiz ve % 8'inin olumlu olduğu görülmektedir.

Olumsuz ve belirsiz duruşların aksine, makalelerin çoğunluğu Bush'un konuşmalarındaki mesajlar ve düşüncelere karşı olumlu bir duruş sergilemiş olsaydı stratejik iletişime daha büyük katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Ancak Stratejik İletişim'in, dost ve müttefikleri kendi tarafında durmaya ikna etmek ya da en azından tarafsız kalmalarını sağlamak özelliği göz önüne alındığında, belirsiz ve olumlu makalelerin toplamının olumsuz olanlara karşı bir denge oluşturduğu görülmektedir.

KAYNAKÇA

Akçadağ, E. (2011). Dünya'da ve Türkiye'de Kamu Diplomasisi. Şubat 06, 2011 tarihinde http://www.kamudiplomasisi.org. adresinden alındı.

Aydoğan, B. (2011). Güç Kavramı ve Kamu Diplomasisi. *Kamu Diplomasisi Enstitüsü*.

Baldwin, D. A. (1997). The Concept of Security. *Review of International Studies*, British International Studies Association, 23, ss. 5-26.

Bartels, L. (1996). Politicians and the press: Who leads, who follows? San Francisco: *Paper presented at the annual meeting of the American Political Science Association*.

Bumiller, E. (2002, Ocak 30). Surer Voice, Bigger Vision. *New York Times*.

Buzan, B. (1983). *People, States and Fear: The National Security Problem in International Relations*. Brighton: Wheatsheaf Books Ltd.

Buzan, B. (2006). The ‘War on Terrorism’ as the new ‘macro-securitisation’? *Oslo Workshop papers*.

Buzan, B. (2008). Askeri Güvenliğin Değişen Gündemi. *Uluslararası İlişkiler*, 5(18), ss. 107-123.

Buzan, B., ve Wæver, O. (2009). Macrosecuritisation and security constellations: reconsidering scale in securitisation theory. *Review of International Studies*, 35, ss. 253-276.

Buzan, B., Wæver, O., ve Wilde, J. (1998). *Security: A New Framework for Analysis*. Boulder: Lynne Rienner Publishers.

Eder, M. K. (2007, Temmuz-Ağustos). Toward Strategic Communication. *Military Review*. U.S Army Combined Arms Center.

Elliot, K. A. (2002, Kasım 16). Is there an audience for public diplomacy? *New York Times*.

Gershkoff, A. ve Kushner, S. (2005). Shaping Public Opinion: The 9/11-Iraq Connection in the Bush Administration's Rhetoric. *Perspectives on Politics*, 3(3), ss. 525-537.

Gordon, M. (2002, Ocak 30). Broadening of 'Doctrine'. *New York Times*.

Gordon, M. (2003, Ocak 29). Bush Enlarges Case For War by Linking Iraq With Terrorists. *New York Times*.

Gramaglia, C. S. (2008). Strategic Communication: Distortion and White Noise*. IO Sphere*, ss. 10-14.

Gregory, B. (2005). Public Diplomacy and Strategic Communication: Cultures, Firewalls, and Imported Norms. Washington D.C.: *Prepared for presentation at the American Political Science Association Conference on International Communication and Conflict.*

Gregory, B. (2009). Mapping Smart Power in Multi-stakeholder Public Diplomacy/Strategic Communication. *New Approaches to U.S. Global Outreach*. George Washington University The Institute for Public Diplomacy and Global Communication.

Halloran, R. (2007). Strategic Communication. *Parameters*. U.S. Army War College, ss. 4-14.

Josten, R. J. (2006). Strategic Communication: Key Enabler for Elements of National Power. *IO Sphere*, ss. 16-17.

Julian, G. (2006). *Information as Power: An Anthology of Selected United States Army War College Student Papers.* Dennis Murphy ve diğerleri (ed.) PA: US Army War College.

Knudsen, O. F. (2001). Post-Copenhagen Security Studies. *Security Dialogue*, 32 (3), ss. 355-368.

McDonald, M. (2008). Securitisation and the Construction of Security. *European Journal of International Relations,* 14(4), ss. 563-587.

McGillivray, R. G. (2006, Ağustos 28). Casus Belli: Fear, rhetoric and securitization of the War in Iraq.

MIST. (2010). U.S. Africa Command Fact Sheet.

Möller, F. (2007). Photographic Interventions in Post-9/11 Security Policy*. Security Dialogue.* (38), ss. 179-196.

Nakamura, K. H., ve Weed, M. C. (2009). *Public Diplomacy: Background and Current Issues*. Washington D.C.: Congressional Research Service.

New York Times. (2011, Ocak 25). Nisan 25, 2012 tarihinde http://www.nytimes.com/interactive/2011/01/25/us/politics/state-of-the-union-words-used.html?ref=georgewbush adresinden alındı.

Paul, C. (2011). *Strategic Communication: Origins, Concepts and Current Debates.* California: Greenwood Publishing Group.

Pratkanis, A., ve Aronson, E. (2001). *Age of Propaganda: Everyday use and abuse of persuasion*. New York: Henry Holt.

Public Diplomacy Alumni Association. (2011). What is Public Diplomacy? Şubat 06, 2011 tarihinde http://www.publicdiplomacy.org adresinden alındı.

Purdum, T. S. (2002, Ekim 8). Stern Tones, Direct Appeal. *New York Times*.

Purdum, T. S. (2003, Ocak 29). Bush's Twin Challenges. *New York Times*.

Romarheim, A. G. (2005). *Definitions of Strategic Political Communication*. Oslo: Norwegian Institute of International Affairs.

Sandıklı, A., ve Emeklier, B. (2011). Güvenlik Yaklaşımlarında Değişim ve Dönüşüm. *Bilgesam.* 02 Nisan 2012 tarihinde <http://www.bilgesam.org/tr/images/stories/kitaplar/sandikli_emeklier.pdf> adresinden alınmıştır.

Sanger, D. E. (2003, Mart 18). A New Doctrine for War. *New York Times*.

Sanger, D. E. (2002, Ekim 8). Bush sees Urgent Duty to Pre-empt Attack by Iraq. *New York Times*.

Sanger, D. E. (2002, Ocak 29). The State of the Union: The Overview; Bush, focusing on terrorism, says secure U.S. is top priority. *New York Times*.

Sanger, D. E. (2003, Mart 18). A New Doctrine for War. *New York Times*.

Sanger, D., ve Bumiller, E. (2002, Eylül 13). Bush presses U.N. to act quickly on disarming Iraq. *New York Times.*

Schmitt, C. (1996). *The Concept of the Political*. (G. Schwab, Çev.) Chicago, U.S.: The University of Chicago Press.

Stevenson, R., ve Sanger, D. (2003, Ocak 29). Calling Iraq a serious threat, Bush vows that he'll disarm it, and also rebuild U.S. economy. *New York Times*.

Strategic Communication Policy Coordinating Committee. (2007). *U.S. National Strategy for Public Diplomacy and Strategic Communication.*

Tatham, S. (2009). Understanding Strategic Communication: Towards A Definition. *Strategic Communication For Combating Terrorism*, ss. 15-35. Türkiye: Terörizmle Mücadele Mükemmeliyet Merkezi.

The White House. (2011). http://www.whitehouse.gov/administration/eop/nsc. Şubat 03, 2011 tarihinde alındı

Tyler, P. E. (2002, Eylül 13). A New Face In the Sights. *New York Times*.

U. S. Department of Defense. (2009a). *Strategic Communication Joint Integrating Concept*. Washington D.C.: U.S. Department of Defense.

U.S. Department of Defense. (2009b). *Department of Defense Report on Strategic Communication*. Washington D.C.: U.S. Department of Defense.

U.S. Government Printing Office. (2006). Public Papers of the Presidents of the U.S. George W. Bush 2002.

U.S. Government Printing Office. (2006). Public Papers of the Presidents of the U.S. George W. Bush 2003. United States Government Printing Office.

U.S. Office of Management and Budget. (2012). Budget of the United States Government Fiscal Year 2012. Washington D.C.: The White House.

USAID. (2011). http://www.usaid.gov/about_usaid/ adresinden Şubat 03, 2011 tarihinde alındı.

Vural, F. Y. (2004). Bilgi Teknolojilerindeki Gelişmelerin Yarattığı Uluslararası Yeni Güvenlik Ortamı. Harp Akademileri Komutanlığı, *Bilişim Teknolojilerinin Güvenlik Ortamına Etkileri Sempozyumu içinde.*

Wæver, O. (1998). Securitization and Desecuritization. R. D. Lipschutz (Ed.), *On Security* içinde. New York: Columbia University Press.

Washington Post. (2003, Mart 17). Washington Post - ABC News Poll: Bush's Speech. Mayıs 4, 2012 tarihinde http://www.washingtonpost.com/wp-srv/politics/polls/vault/stories/data031803.htm adresinden alındı.

Williams, M. C. (2003). Words, Images, Enemies: Securitization and International Politics. *International Studies Quarterly*, 47(4), ss. 511-531.

Zaharna, R. S. (2010). *U.S. Strategic Communication and Public Diplomacy after 9/11*. İngiltere: Palgrave Macmillan.

EK – A

New York Times Gazetesi’ne Yansımaları İncelenen Konuşmalar

Konuşma	Tarih
State of the Union	28.Oca.02
Address to the United Nations	12.Eyl.02
Address to the Nation	07.Eki.02
State of the Union	28.Oca.03
Address to the Nation	17.Mar.03

EK – B

İncelenen New York Times Baş Sayfa Makaleleri

Makalenin Adı	**Makalenin Yazarı**	**Yayın Tarihi**
Broadening of Doctrine	Michael R. Gordon	30.Oca.02
Bush, focusing on terrorism, says secure U.S. is top priority	David E. Sanger	30.Oca.02
Surer Voice, Bigger Vision	Elisabeth Bumiller	30.Oca.02
A New Face In the Sights	Patrick E. Tyler	13.Eyl.02
Bush Presses U.N. To act quickly on disarming Iraq	David E. Sanger ve Elisabeth Bumiller	13.Eyl.02
Bush Sees Urgent Duty to Pre-emp Attack by Iraq	David E. Sanger	08.Eki.02
Stern Tones, Direct Appeal	Todd S. Purdum	08.Eki.02
Bush enlarges case for Iraq With Terrorists	Michael R. Gordon	29.Oca.03
Bush's Twin Challenges	Todd S. Purdum	29.Oca.03
Calling Iraq a serious threat, Bush Vows that He'll Disarm it	Richard W. Stevenson ve David E. Sanger	29.Oca.03
A New Doctrine for war	David E. Sanger	18.Mar.03
Bush Gives Hussein 48 Hours, and Vows to Act	Richard W. Stevenson	18.Mar.03
Wait Over, Americans Voice A Mix of Relief and Anxiety	David M. Halbfinger ve Jacques Steinberg	18.Mar.03

ÖZGEÇMİŞ

12 Nisan 1988 yılında Ayvalık'ta doğdum. İlköğretimimi Ayvalık Sakarya İlköğretim Okulu'nda tamamladıktan sonra 2002 yılında Ayvalık Anadolu Lisesi'ne başladım. 2006 yılında liseden mezun olmamı müteakip Doğu Akdeniz Üniversitesi İşletme ve Ekonomi Fakültesi, Avrupa Birliği İlişkileri Bölümü'ne girdim. 2010 yılında lisans eğitimimi tamamladıktan sonra Harp Akademileri Komutanlığı Stratejik Araştırmalar Enstitüsü, Strateji ve Stratejik Araştırmalar Ana Bilim Dalı, Ulusal ve Uluslararası Güvenlik Stratejileri Bölümü'nde yüksek lisans programına başladım. Halen adı geçen bölümde yüksek lisans eğitimime devam etmekteyim. Yüksek lisans eğitimimin ilk yılı süresince Bahçeşehir Üniversitesi Stratejik Araştırmalar Merkezi'nde stajyerlik görevinde bulundum. İngilizce bilmekteyim.

(BU SAYFA BOŞ BIRAKILMIŞTIR.)